

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné výchovy

Diplomová práce

Moje město Třeboň.
Výtvarný projekt pro 2. stupeň ZŠ

My Town Třeboň.
The Art Project for 2nd grade of
Elementary School

Vypracoval: Bc. Klára Pumprová
Vedoucí práce: PhDr. Aleš Pospíšil, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných ... fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne .....

.....

Podpis studentky

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá zpracováním výtvarného projektu s tematikou Moje město Třeboň na druhém stupni základní školy realizovaného v rámci lekcí výtvarné výchovy. Práce je složena ze dvou navzájem propojených částí – teoretickou a praktickou.

Teoretická část práce se zabývá charakteristikou města Třeboň. Popisuje historii města, urbanismus, památky, třeboňské známé osobnosti a také popisuje místní krajinu. Dále se práce zaměřuje na projektovou výuku, popisuje její stručnou historii, uvádí např. typologii projektů, fáze projektové výuky a také blíže zkoumá postavení projektové výuky ve výtvarné výchově.

V praktické části práce byl zdokumentován a detailně popsán navržený projekt. Část lekcí byla realizována na Gymnáziu v Třeboni. Diplomová práce je doplněna o reprezentativní fotografickou dokumentaci v přílohách.

Klíčová slova: projektová výuka, moje město, výtvarná výchova, Třeboň

PUMPROVÁ, Klára. Moje město Třeboň. Výtvarný projekt pro 2. stupeň ZŠ. České Budějovice, 2018. Diplomová. Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy. Vedoucí práce PhDr. Aleš Pospíšil, Ph.D.

Abstract

The presented master thesis focuses on processing of an art project with the topic "My town Třeboň" as a part of Art classes at secondary school. The thesis is composed of two interconnected parts – the theoretical part and the practical part.

The theoretical part discusses the characteristics of Třeboň. It describes the history of the town, urbanism, the sights, the celebrities who emerged from this town and it also provides an accurate depiction of local landscape. Furthermore, the thesis elaborates on project teaching, it briefly introduces its history and lists e.g. projects typology, stages of project teaching and also examines more closely the role of project teaching in art education.

The practical part documents and describes the proposed project. Certain portion of the lessons involved took place at the Grammar school in Třeboň. The master thesis is supplemented by a representative photographic documentation in the annex.

Key Words: project teaching, my town, art education, Třeboň

Poděkování

Děkuji vedoucímu své práce PhDr. Aleši Pospíšilovi, Ph.D. za cenné rady, věnovaný čas a laskavý přístup při vedení mé diplomové práce. Zároveň chci poděkovat vedení Gymnázia v Třeboni a učitelé výtvarné výchovy za umožnění realizace projektu. V neposlední řadě děkuji mé rodině za podporu v době psaní této práce.

Obsah

Úvod.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 Třeboň.....	11
1.1 Stručný nástin historie města Třeboň.....	12
1.1.1 Založení aglomerace	12
1.1.2 Třeboň pod křídly významných aristokratických rodů	13
1.2 Původní urbanistika města s architektonickými skvosty.....	21
1.2.1 Kostel s klášterem	23
1.2.2 Zámek.....	24
1.3 Živá Třeboň.....	25
1.3.1 Mistr gotického umění	25
1.3.2 Třeboňský archivář a kronikář	26
1.3.3 Blízké působiště operní pěvkyně.....	26
1.3.4 Kojákovický rodák s velkým malířským i sochařským nadáním.....	27
1.3.5 Významná sochařka dnešní umělecké scény	27
2 Projektová výuka.....	28
2.1 Stručná historie projektového vyučování.....	29
2.1.1 Pragmatická pedagogika	30
2.1.2 John Dewey.....	31
2.1.3 William Heard Kilpatrick.....	31
2.2 Vymezení základních pojmů (projekt, projektová metoda, projektová výuka)	32
2.2.1 Definice projektu.....	32
2.2.2 Definice projektové metody.....	35
2.2.3 Definice projektové výuky	36
2.3 Typologie projektů	38
2.4 Fáze projektové práce	41
2.5 Projektová metoda ve výtvarné výchově	42
II. PRAKTICKÁ ČÁST	45
3 Výtvarný projekt: Moje město Třeboň.....	46
3.1 Přípravná fáze	46
3.2 Jednotlivé lekce projektu.....	47
3.3 Reflexe odučených lekcí	53

Závěr	58
Seznam použitých zdrojů	60
Seznam Příloh	62
Přílohy	63
Zdroje Příloh	105

Úvod

„Renesanční je i prstýnek města, v němž jsou vloženy kameny rané gotiky, ale i hýřivé filigrány baroka. Zvláštní smaragdově zelený odraz vydává tento šperk. Obestírá ho zeleň lesů a močálů podtržená modrou vodou. Nostalgický svár pevniny a vodstva.“

(Miroslav Hule)

Na úvod této diplomové práce jsou zmíněna slova od českého spisovatele, básníka a prozaika žijícího v Třeboni. Těchto několik vět dokáže krásně popsat ráz zdejší krajiny. Třeboň, město kultury, historie, lázeňství, krajina dvojího nebe i třeboňského kapra. Je známá jako ráj cyklistů, turistů, vodáků, rybářů i houbařů a také je to můj domov a v neposlední řadě je také domovem žáků, pro které je v rámci regionálních témat projekt určen. Toto nádherné město i jeho okolí skýtá mnoho výtvarných námětů, a to jak renesanční prstýnek města, tak i bohatství zdejších přírodních krás, a byla by škoda toho nevyužít. Cílem této diplomové práce je vytvoření tematického celku prostřednictvím výtvarného projektu, který se zabývá tématem Moje město Třeboň a byl realizován v hodinách výtvarné výchovy na nižším stupni gymnázia.

Tato diplomová práce je složena ze dvou částí – teoretické a praktické části. Teoretická část nazírá na Třeboň komplexně, snaží se tuto aglomeraci představit ze všech možných úhlů pohledu. Dále je pár kapitol věnováno projektu a všemu důležitému s ním spjatému.

První část teoretické práce se tedy věnuje Třeboni, začíná kapitolou o rozsáhlé historii této aglomerace, která se formovala celých šest století a za tuto dobu se zde vystřídalo nemálo významných šlechtických rodů. Mezi nejznámější z nich patří například rod Rožmberků, za jejichž dob zažívalo město ohromnou slávu a rozmach, dále lze mezi významné rody zařadit rod Schwarzenberků, kteří jsou s Třeboní spojováni od roku 1660 až do poloviny 20. století. Nutno zmínit, že cílem této práce není detailně popsat celou historii tohoto města. Cílem bylo poskytnout pouze přehled nejdůležitějších událostí a využít tyto informace jako inspirační zdroj pro výtvarně pojatá témata představovaného projektu Moje město Třeboň. I přes snahu podat jen stručnou historii, se díky bohatému vývoji města jedná o rozsáhlejší kapitolu.

Dále se práce věnuje místnímu urbanismu a architektonickým skvostům. Třeboň je totiž od roku 1976 městskou památkovou rezervací. Není se tak čemu divit, že její středověké původní urbanistické členění historického centra a mnoho místních památek pomáhají utvářet její starobylé kouzlo. Kapitola se též snaží popsat a poskytnout zajímavosti o jednotlivých památkách. Dvěma neznámějším a nejvýznamnějším jsou pak věnovány samostatné podkapitoly a to zámku a kostelu s klášterem.

Nelze ani opomenout významné osobnosti, které mají s Třeboňskem nějakou spojitost. Tomuto tématu se věnuje kapitola Živá Třeboň. Pokusila jsem se vybrat 5 nejdůležitějších osobností, ačkoli to nebylo vůbec jednoduché, neboť během svého historického vývoje by se mohla Třeboň pochlubit celou řadou významných osobností, které měly k městu nějakou vazbu. Pro účely této práce byly vybrány osobnosti z různých oblastí života. Mezi osobnosti které mě zaujaly, lze vyzvednout Mistra Třeboňského oltáře, kterým kapitola začíná. Další ze zmíněných výtvarných umělců je akademický malíř a sochař Jan Kojan a z dnešního uměleckého proudu zde lze najít zmínku o Josefině Jonášové. Další podkapitola Živé Třeboně nás naopak zavede do světa operních prken, tedy světa Emy Destinnové a jejího útočiště - zámku ve Stráži Nad Nežárkou, který vlastnila. Nakonec se tato kapitola věnuje významnému Třeboňskému archiváři a kronikáři, po kterém je mimo jiné i pojmenována jedna z ulic v centru města – Březanova. Touto kapitolou se uzavírá část práce věnující se Třeboňsku.

Další část se tedy věnuje již zmíněné problematice projektu a projektové výuky. Lze zde najít stručnou historii projektové výuky, ve které hraje významnou roli pragmatická pedagogika a dvě známé osobnosti pedagogiky John Dewey a William Heard Kilpatrick, kteří se o její vznik zasloužili. Také si klade za cíl seznámit čtenáře s rozdílem mezi projektem, projektovou metodou a projektovou výukou, věnuje se typologii a fázím projektové výuky. Důležitá je též kapitola Projektová metoda ve výtvarné výuce, která se opírá o publikaci Řady a projekty ve výtvarné výchově od Věry Roeselové a jenž poskytuje čtenáři stručný nástin problematiky projektové výuky v předmětu, ve kterém je celý projekt koncipován.

Praktická část se pak již zabývá samotným projektem Moje město Třeboň, který byl realizován přímo v srdci města, tedy na Gymnáziu v Třeboni. Projektu se zúčastnily dvě třídy první ročník a druhý ročník osmiletého studia. Jsou zde navrženy jednotlivé na sebe navazující lekce, tak aby si účastník projektu mohl uvědomit všechny „tváře“ tohoto krásného města. Jako první je kapitola Přípravná fáze, která čtenáři poskytne úvod a základní informace o tomto projektu. Další kapitola tedy Jednotlivé lekce projektu se zabývá celkovým detailním náhledem na všechny na sebe navazující hodiny toho projektu. Na konci práce se nachází kapitola o jednotlivých reflexích odučených hodin.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Třeboň

Třeboň je město nacházející se v okrese Jindřichův Hradec v Jihočeském kraji. Je městem lázeňským a rekreačním, městskou památkovou rezervací a střediskem CHKO Třeboňsko. Proto je velmi oblíbeno a hojně navštěvováno turisty a lázeňskými hosty.

Přesněji leží město Třeboň ve středu Třeboňské pánve, z níž byla roku 1979 větší část začleněna do chráněné krajinné oblasti Třeboňsko, jež je současně jednou z asi 400 biosférických rezervací Unesco. Rozsáhlá jihovýchodní část Jihočeského kraje je typickou rybníčnatou oblastí jižních Čech.¹ Právě budování stok a rybníků po dobu několika období vtisklo této krajině jedinečnost a neopakovatelnou krásu.

„Krajina, jejímž je Třeboň přirozeným středem, má svůj zvláštní ráz, zcela odlišný nejen od nejbližšího okolí – počítaje v to i sousední kotlinu budějovickou – nýbrž také od všech ostatních oblastí českých zemí. Je to kout skutečně svérázný, plný osobitého půvabu, za který vděčí stejným dílem podmínkám přírodním jako lidskému úsilí celých staletí. Je tomu tak jistě všude, málokde však byl přírodní základ tak zvláštní jako zde. A právě ta skutečnost, že lidský důmysl dovedl ne vždycky příznivé vlastnosti a zvláštnosti zdejší přírody obrátit ve svůj prospěch, aniž ji přitom znásilnil, nýbrž naopak spíše dotvořil, dala Třeboňsku jeho dnešní osobitost. Osobitost, jež nemá dramatické romantiky hor, ale smír a kontemplaci roviny provoněné lesy a proložené zrcadly rybníků, smavé v záři letního slunce a přízračné v době podzimních mlh. Země zamyšlená, ale jen potud, pokud to dovoluje její chudoba. Neboť jejím hmotným bohatstvím jdou voda a dřevo, rašelina a písek.“²

---

¹ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina. *TŘEBOŇ – městská památková rezervace – Průvodce*. 1. vyd. Třeboň: Městský národní výbor, 1990. s. 7.

² MATOUŠ, František, Prokop PAUL a Petr PAUL. *Třeboň*. Praha: Odeon, 1972. Památky. s. 7.

1.1 Stručný nástin historie města Třeboň

Celých šest století se formovala tvář tohoto města a díky tomu mohlo vyrůst do dnešní podoby. Za toto období se zde u moci vystřídalo nemálo členů významných českých rodů, kteří si v této práci zaslouží být jmenováni. Zároveň je velmi zajímavé sledovat samotný rozvoj Třeboně od úplného počátku prvních písemných zmínek ve 12. století až do dnešní podoby, což je historií již poměrně rozsáhlou, ale o to více zajímavou.

1.1.1 Založení aglomerace

O počátečním osidlování pohraničního hvozdu není dostatek písemných zpráv. Koncem 12. století území patřilo panovníkovi. V té době zmáhající se šlechta dostávala od krále jako výsluhy držení pozemků a v jižních Čechách to byl právě rod Vítkovců.³

Počátky města tak sahají až do druhé poloviny 12. století, kdy vzniká trhov故事 osada. Tato osada vzniká v neobydlené a močálovité krajině již zmíněného pohraničního hvozdu na obchodní stezce do Rakous. Jedná se o takzvanou Vitorazskou stezku, která směřovala od západu na východ. Na ní postupně vznikaly opěrné body Vítkovských hradů v Třeboni, Stráži nad Nežárkou, Jindřichově Hradci a hrad Landštejn.

Pravděpodobně právě Vítek z Prčic, první známý člen tohoto rodu, obdržel výsluhou od krále Vladislava území ležící na západ od řeky Lužnice.⁴ Ten zde založil malou osadu nazvanou Witigenowe- Vítkův luh, jež se později nazývá Třeboň. Uvádí se, že to byla neveliká osada s protáhlým tržištěm, kde se již od prvopočátku pravděpodobně kromě pár usedlostí nacházel panský dvorec a to v místě dnešního zámku.

Později Vítkův syn, Vítek z Klokot daroval část svého jižního území klášteru ve Světlé (Zwetl). Z této doby také pochází jedna z prvních dochovaných písemných zmínek: „Archeologické doklady středověkého osídlení v místě dnešní Třeboně jsou podloženy i prvními písemnými zmínkami. V listině z poloviny 13. století, která nemá přesné datum vydání, tehdejší majitel Třeboně Vítek z Klokot (1220 – 1265) z rodu Vítkovců, touto listinou potvrzuje darování poloviny vsi Presnik cisterciáckému klášteru v rakouském Zwettlu. Mezi

---

³ [Srov.] KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 19.

⁴ [Srov.] MATOUŠ, František, Prokop PAUL a Petr PAUL. *Třeboň*. Praha: Odeon, 1972. Památky. s. 9.

svědky latinské listiny je uveden plebanus de Vitknov – farář z Vitknova, později zvaný Třeboně.“⁵ Jaký konkrétní díl treboňské pánve klášter držel, není známo.

1.1.2 Třeboň pod křídly významných aristokratických rodů

Od roku 1339 byla Třeboň majetkem Viléma z Landštejna a poté jeho synů Jana a Litolta. Rodu Vítkovců náležela Třeboň po dobu jednoho století a to k tzv. landštejnské větvi, jejímž znakem byla bílá pětilistá růže v červeném poli.⁶

Již zmíněná osada, která je později nazývána Třeboní, se v průběhu 13. století za vlády Vítkovců zvětšovala a z tržní osady se proměnila ve skutečné město, které je tak poprvé v písemných pramenech uváděno v roce 1341.⁷ Obyvatelé si stavěli své domy hlavně kolem tržiště, v ulici od hradu k farnímu raně gotickému kostelu, zmiňovanému roku 1280, a ve dvou postranních ulicích. Středověký půdorys města se zde dochoval dodnes. Osada byla pravděpodobně roku 1300 opevněna hradbou v podobě valu se třemi branami. Díky prosperitě místních řemeslníků se osada postupně rozrůstala. Ti si totiž doplňovali obživu zemědělstvím a rybníkářstvím. V té době svůj zájem o Třeboň projevuje i vzrůstající se rod Rožmberků, který o získání tohoto panství začal usilovat.

V roce 1366 se tak novými majiteli Třeboňského panství stal rod, který má ve svém znaku červenou pětilistou růži na stříbrném poli, rod Rožmberků. Rožmberští bratři Petr, Jošt, Oldřich a Jan z hlavní rožmberské linie díky tomu podstatně rozšířili a scelili svoje dosavadní dominium.⁸

S novými majiteli přišla do Třeboně nová doba. Doba, která tak silně poznamenala město, že je to na něm viditelné dodnes. Patrné je to například na augustiniánském klášteře, který byl v Třeboní založen právě zásluhou tohoto rodu: „Noví majitelé treboňského panství, synové Petra I. z Rožmberka, věrného dvořana krále Jana Lucemburského, byli vychováni ve velké úctě k církvi. Nepřekvapuje nás proto, že nejstarší z bratrů, Petr II. z Rožmberka, zastával v době Karla IV. významný duchovní úřad probošta královské kaple Všech svatých na

---

⁵ PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboně v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboně, 2001. s.

5.

⁶ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a Jan ZIEGLER. *Třeboň*. Praha: Paseka, 2009. Zmizelé Čechy. s. 6. – 7.

⁷ Německé pojmenování Třeboně se poprvé uvádí v listině již roku 1261, kde je zmíněn Pelhřim de Witigenove.

⁸ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboně v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboně. s. 6.

[Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a Jan ZIEGLER. *Třeboň*. Praha: Paseka, 2009. Zmizelé Čechy. s. 6. – 7.

Pražském hradě. Rožmberští bratři nejen zvelebovali svá jihočeská panství, ale významně podporovali církve. Proto v roce 1367 založili v nově získané Třeboni klášter augustiniánů.⁹

Díky štědrému obdarování bylo možné klášter i kostel postavit ve velkorysém stylu. Na nových základech byl založen gotický ambit i kostel sv. Jiljí, jehož zvláštností je dvojloď se čtyřmi pilíři. Rod Rožmberků do kláštera pozval tehdy elitní řád kanovníků sv. Augustina. Poslání řádu v tomto městě byla nejen duchovní správa, ale rovněž péče o vzdělání, vědecké i umělecké činnosti a také soustavné rozšiřování knihovny opisováním rukopisů.¹⁰ Z toho důvodu vzniklo v Třeboni významné skriptorium. V druhé polovině 15. století se zde dokonce objevuje Oldřich Kříž z Telče, díky jehož opisům vděčíme za zachování spisů Husových a jiných autorů.

Rozvoj kláštera byl později přerušeno roku 1566, kdy byl spolu s klášterem z Borovan zrušen a jejich pozemky připojeny k třeboňskému panství. I vzácnou klášterní knihovnu převzali Rožmberkové. Kostel sv. Jiljí zůstal pouze farním a to až do roku 1631, kdy byl klášter znovu obnoven.

Noví majitelé Třeboně nepečovali pouze o klášter, ale svou přízeň projeví i místním občanům. V krátké době vydali řadu privilegií, díky kterým byly vytvořeny podmínky pro rozvoj a prosperitu města. Roku 1376 bratři Petr a Jan osvobodili město od odúmrtí¹¹. Téhož roku oba bratři propůjčili městu Třeboň právo měst královských. Třeboni tak umožnili obdobné výsady, které uděloval panovník svým královským městům, čímž dali najevo svou dobrou vůli a hlavně zdůraznili význam svého rodu. Roku 1378 vymohli Rožmberkové na císaři Karlu IV. právo dovážet z Rakous (Freistadt) do Třeboně týdně dva vozy soli, což nebyla malá výsada, ale právě naopak, protože ve středověku se sůl platila zlatem. Petr a Jan pamatovali i na chudé a nemocné. V roce 1384 založili v místech dnešního rybníka Svět před Svinenskou bránou špitál pro sedmnáct nemocných a chudých osob.¹²

Prosperita a slibný rozvoj města byly narušovány jen požáry a občasnými válečnými událostmi či morovými epidemiemi. V polovině 15. století, po zklidnění husitského nebezpečí, se obnovily spory mezi Třeboní a královskými Českými Budějovicemi o cesty, mýto a dopravu soli. Z obou stran docházelo k zajímání lidí a zabavování zboží. Dlouhodobý spor byl urovnán privilegiem, které vydal Jiří z Poděbrad roku 1436. Král dal za pravdu třeboňským a obnovil

⁹ [Srov.] KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 20.

¹⁰ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a Jan ZIEGLER. *Třeboň*. Praha: Paseka, 2009. Zmizelé Čechy. s. 7.

¹¹ Odúmrtí = je jmění zůstavitele, jenž neměl žádné dědice ze zákona ani ze závěti, a nárokoval si ho panovník

¹² [Srov.] KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 21.

výsadu dovozu soli z Rakouska, udělenou již Karlem IV. a navíc výsady ještě rozšířil o další třetí vůz.

Roku 1480 na žádost Petra Voka II. z Rožmberka vydal král Vladislav II. Třeboni privilegium pořádat výroční trh na den sv. Filipa a Jakuba se sedmidenním trváním, což bylo dalším významným přínosem do městské pokladny. Dalším privilegiem stanoveným tohoto roku bylo, že všichni formani, jedoucí z Českých Budějovic a Českého Krumlova do Jindřichova Hradce, nesmějí zvolit pod trestem jinou cestu než přes Třeboň. Přínos z tohoto cla byl pro Třeboň opět obohacením městské pokladny.

K těmto dvěma výsadám, které měly pro město velký ekonomický význam, připojil Vok II. ještě další. Roku 1505 povolil třeboňským občanům vařit kromě tmavého, ječného piva, také bílé, pšeničné pivo, které v té době získávalo stále větší oblibu. Podmínkou tohoto privilegia bylo, že výtěžek z něj půjde na opravu města.¹³

Díky nově nastaveným hospodářským poměrům v té době byla umožněna přestavba starého třeboňského zámku v letech 1479 až 1482. Opravy neprobíhaly jen na zámku, ale i v celé Třeboni. Ve vnitřním městě vznikají kamenné gotické domy. A na Svinenském předměstí na jižní straně před hradbami vzniká nový kostelík sv. Alžběty při špitále. Za období posledních dvou členů rožmberského rodu bratrů Viléma a Petra Voka se Třeboň těšila velkému rozkvětu a tomu vděčila právě díky období racionálnějšího a intenzivnějšího způsobu hospodaření.¹⁴

Již výše zmíněná tři významná privilegia udělená Třeboni ještě potvrdili 27. ledna 1513 po smrti Voka II. jeho žijící bratři Petr IV. A Oldřich III. V té době také městu předali radnici k užívání a do trvalého vlastnictví. Tehdy stála budova radnice v sousedství zámku a v ní bylo i zároveň zařízení na vaření městského piva.¹⁵

Nutno zmínit, že právě vladaři Petru IV. se povedlo získat vynikajícího odborníka a zkušeného fišmistra Štěpánka Netolického. A díky jeho schopnosti vnímat zdejší krajinu se mu podařilo změnit nehostinný charakter bažin a mokřin v povodí Lužnice a dát jí nový řád: „Vok z Rožmberka zemřel na Třeboni dne 1. září 1505 a panství převzal jeho bratr Petr, který se do dějin Třeboňska i města samotného zapsal ještě výraznějším způsobem než jeho předchůdce. K nějakému územnímu rozšíření panství za jeho hospodaření nedošlo, jeho snaha se nesla spíše

---

¹³ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboně v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboně, 2001. s. 7. – 8.

¹⁴ [Srov.] KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 23.

¹⁵ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboně v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboně, 2001. s. 7. – 8.

k lepšímu využití zvláštních přírodních podmínek, jež volaly po racionálnějším a velkorysejším zásahu, než jaký byl myslitelný v předchozích dobách. Ke slovu se tu hlásí nový způsob panského hospodaření, který nespolehal již jenom na výnos z platů poddaných a různých dávek, nýbrž obracel pozornost k vlastnímu podnikání. Systém ten měl se naplno prosadit až v polovici století, nicméně velikost toho, co bylo za Petra podnikáno, opravňuje vidět v tom alespoň předzvěst blížící se proměny, která ostatně se ohlašovala také jinde. Třeboňsko, oplývající – pokud nebylo zalesněno – hlavně stojatými vodami, rašeliništi a mokřisky a daleko méně ornou půdou, nabízelo se samo pokročilejšímu a prohlédavému hospodářství k vytvoření ne už jednotlivých rybníků, ale celé jejich navzájem svázané soustavy, která slibovala intenzivnější obhospodařování a lepší výnos.“¹⁶ Štěpánek Netolický při své práci vyšel z nejnovejších rybníkářských poznatků nejen v plánovitém využívání neplodné půdy stavbou rozlehlých mělkých rybníků, ale také si uvědomoval, že pro zdárný chov ryb je nutné obnovování stojaté vody pomocí provzdušněných přítoků. Z tohoto důvodu vzájemně propojil rybníky Strouhou, zmiňovanou již před rokem 1367, vytékající z Lužnice v místech dnes nazývaných U Pilaře a prodloužil ji až daleko za Třeboň k Veselí nad Lužnicí. Stoka, která byla dokončena roku 1520, měla délku 45 kilometrů a dodnes zásobuje hlavní rybníky v Třeboňské pánvi. Tento umělý kanál však přinášel i další užítky, právem tak byl pojmenován jako Zlatá stoka. Štěpánek Netolický nebyl pouze dobrým stavitelem stok a rybníků, ale uměl se také velmi dobře pečovat o chov ryb a to s velmi dobrými výsledky.

V díle Štěpánka Netolického pokračoval Rutard z Malešova, kterého vychoval a vyučil sám mistr tohoto oboru, a který později pokračoval v účelném hospodářském díle Štěpánka. Od třicátých let vybudoval řadu rybníků v oblasti Chlumecka a v okolí Lutové, kde se nacházel jeho dvorec. Roku 1565 přešel do služeb Rožmberků. Za jeho největší přínos v rybníčním hospodářství spočíval v zavedení důsledného třístupňového chovu kaprů, uspořádaného pro výtah plůdku, násad a dochování tržní ryby. Jeho chovný plán pro třeboňské rybníkářství se využíval až do 19. století.

Na dílo obou rybníkářů navázal Jakub Krčín z Jelčan, který ve věku 26 let v roce 1561 nastoupil do rožmberských služeb. A díky svým schopnostem byl již roku 1569 jmenován regentem všech rožmberských panství. Krátce poté se rozhodl před jižními branami města zřídit velký rybník, což byl nelehký úkol: „Odvážný záměr mu připravil mnoho problémů, protože na tomto místě byly kostel, špitál, 23 usedlostí a vedla tudy Zlatá stoka. Správnost jeho rozhodnutí potvrdila teprve další století, po která rybník Svět neodmyslitelně patří k Třeboni a k jejímu životu. Nebývalá rozloha vodní plochy vytvořila nový a nečekaný krajinářský prvek, který plně

---

¹⁶ MATOUŠ, František, Prokop PAUL a Petr PAUL. *Třeboň*. Praha: Odeon, 1972. Památky. s. 9

doceňuje až dnešní doba.¹⁷ Nejvýznamnějším dílem Jakuba Krčina byl umělý tok Nové Řeky a rybník Rožmberk, kterými zakončil své služby na rožmberském panství. Jeho projekt spočíval v nápadu přehradit tok řeky Lužnice přibližně pět kilometrů pod Třeboní. Zde chtěl Krčín vybudovat největší rybník, který by nesl jméno rodu, v jehož službách působil. Z toho důvodu musel snížit průtok Lužnice a přebytečnou vodu z ní svést umělým kanálem do Nežárky. Při této stavbě využíval vhodný terén a jarní či podzimní přívalové vody, které napomohly razit cestu novému řečišti. Po pěti letech bylo toto vodní dílo dlouhé 13,5 kilometrů zdárně dokončeno. Zároveň Krčín vedl práce na stavbě hráze rybníka Rožmberka. Je až neuvěřitelné, že za pouhých šest let vzniklo tak ohromné vodní dílo, které má hráze dlouhé 2400 metrů. Rožmberk byl napuštěn roku 1590 ještě ve své původní rozloze 1000 ha. Dnes je již jeho rozloha vodní plochy poloviční, i přesto je stále největším rybníkem u nás.

Roku 1545 byla Třeboň v državě Viléma a Petra Voka, kteří byli v této době nezletilí. O panství tak pečovali jejich poručníci, kteří jej spravovali prostřednictvím svých úředníků a to až do roku 1551, kdy vládu převzal šestnáctiletý Vilém. Do této doby o město pečovala městská správa, přičemž nejvýznamnější byl dvanáctičlenný sbor konšelů, který se skládal především z měšťanů znalých hospodářských poměrů. Nejvýše postavený z nich byl takzvaný purkmistr, který město reprezentoval navenek a řídil jeho vnitřní správu.

V době, kdy vládu převzal Vilém, měla tak Třeboň dobré ekonomické podmínky a mohly se realizovat velkorysé plány jako podpora církve, městské správy, řemesel a zejména stavební činnosti¹⁸ : „Vilém sám procestoval Evropu na kavalírských cestách a získával tu zkušenosti, přátele a celkový rozhled, stejně tak jako jeho bratr Petr Vok. Vilém na rozdíl od svého mladšího bratra měl ambice na vysoké úřady. Jako purkrabí pražského hradu byl druhým mužem po králi. Nutnost reprezentace a záliba v umění se projevy u Viléma především v Českém Krumlově, na Kratochvíli a pražském paláci. Nezanedbával však ani Třeboň. Proto v letech 1565 – 1570 přestavuje zámek pod dohledem stavitele Antonína Ericera. Společně s ním působil v Třeboní další stavitel italského původu, Antonín Vlach. Jemu byla svěřena úprava kostelíka sv. Jiljí za rybníkem Svět a novostavba špitálního kostelíka sv. Alžběty na novém budějovickém předměstí.“¹⁹

V rekonstrukcích nezůstávalo pozadu ani samotné město a to díky měšťanům i vůli vrchnosti. Roku 1554 nařídil Vilém rychtářům z vesnic třeboňského panství, aby každé úterý dodávali na trh do Třeboně své zemědělské produkty a hned následující rok pro tento trh

---

¹⁷ KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 23.

¹⁸ [Srov.] KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 23 - 24.

¹⁹ KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 26.

stanovil pevný řád. Díky vzrůstající zámožnosti města se v architektuře začíná projevovat větší okázalost. Realizují se přestavby městských bran, opravuje se hradební pás mezi klášterem a hradeckou bránou, realizuje se také stavba nové radnice a nové kašny do středu náměstí. Největší změnou byla stavba nových měšťanských domů v renesančním slohu. K největším stavebním realizacím došlo po velkém požáru roku 1562. Typickým a jednotícím prvkem jsou loubí spojující všechny domy na náměstí, kterými se vstupovalo do tzv. mázhauzu, ten sloužil jako dílna či obchod. Dodnes lze zde spatřit různé druhy kleneb s pilíři zdobenými hřebínky či jinými dekorativními prvky. Nejvyšší části průčelí domu jsou pak odlišena rozmanitými štíty. Zachovány zůstaly úzké středověké parcely, které musely mít hospodářské budovy zadní části pozemku, čehož si lze všimnout dodnes.

Vilém z Rožmberka umírá roku 1592 a panství po něm přebírá jeho bratr Petr Vok. Ten se do Třeboně spolu se svým dvorem stěhuje roku 1602. Pro svůj pobyt nechal zámek předem přestavovat, tak aby odpovídal jeho náročnému uměleckému vkusu.²⁰

Ještě dlouho předtím v období svého mládí poznával Evropu a setkal se například s královnou Alžbětou: „Jako třiaadvacetiletý mladík navštívil při své kavalírské cestě Anglii, kde byl přijat královnou Alžbětou. V Nizozemí se setkal se svým strýcem Vilémem Oranžským, protestantem a vůdcem protihabsburského a protikatolického hnutí. Prostřednictvím svého vrstevníka a přítele, pozdějšího českého krále Maxmiliána II., se seznámil i s dalšími vzdělanými protestanty v západní Evropě. Mezi jinými to byl také Jan Fugger, který ho inspiroval v zálibě sbírání krásných knih. Setkání s lidmi evangelického smýšlení, osobní zkušenosti s katolictvím, luterstvím a utrakvismem výrazně rozšířily duchovní obzor Petra Voka. Po mnohaletých úvahách se v roce 1582 přihlásil veřejně k Jednotě bratské. Ve víře se shodl se svou mladičkou manželkou Kateřinou z Ludanic, a proto byla v Třeboni u zámku zřízena evangelická modlitebna.“²¹

Díky svému bezstarostnému mládí, kdy získával spoustu zkušeností, mohl Petr Vok dozrát v dobrého hospodáře, mecenáše umění, zastávce českobratrského vyznání, ale tolerantního k vyznáním jiným. Byl známý jako renesanční kavalír a nevšední osobnost té doby. Díky němu Třeboň v té době navštěvovalo mnoho významných osobností.

Pro jeho zálibu v umění měl velkou sbírku obrazů a knihovnu, která čítala deset tisíc svazků. Nechal tak pro svou sbírku postavit rohový dům proti zámku dle návrhu Dominika Comety, který se také zasloužil o celou renesanční přestavbu zámku. Archivu, který se do

---

²⁰ [Srov.] KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 26 -27.

²¹ KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 27.

Třeboně stěhoval z Českého Krumlova v sudech, byly vyhrazeny přízemní místnosti nově zbudovaného křídla, které spojovalo zámek s klášterem, a zůstal zde dodnes. Po třicetileté válce byla knihovna bohužel rozptýlena po celé Evropě a obrazy nenávratně zmizely.

Posledním krokem tohoto velmože, který je nutné zmínit, bylo roku 1611 vyplacení pasovského vojska, plenícího v těch dobách místní kraj. Bezpečí Třeboně vyplatil rožmberským stříbrným pokladem.

Petr Vok jako poslední člen tohoto rodu zemřel roku 1611. Tímto se uzavřela jedna z nejslavnějších ér tohoto města.²²

Po smrti Petra Voka přebírá panství dle dědické smlouvy rod Švamberků. Již roku 1615 zadlužené panství postoupil Jan Jiří svému synovi Petrovi ze Švamberka. Ten se za stavovského povstání přiklonil k odbojným stavům a byl zvolen do třicetičlenného direktoria. Městu tak nastává doba, kdy se stalo jedním z opěrných bodů stavovských vojsk.

V dobách třicetileté války byla přerušena na dlouhou dobu prosperita města. Roku 1618 navíc vypukl obrovský požár, při kterém vyhořela nově postavená radnice, nedávno opravená Hradecká brána a další 83 domů. Jejich oprava i s finanční pomocí od Petra ze Švamberka probíhala velmi pomalu. Třeboní velmi často procházela vojka, protože se stala významnou pevností nejdříve stavovské a poté císařské armády.²³

Nová a velmi dlouhá kapitola začíná roku 1660, kdy celé panství jako úhradu za dluh dostává Adolf ze Schwarzenberka. Tento mocný rod získal většinu panství na území jižních i jihozápadních Čech a důstojně tak navázal na tradici pánů z Růže. Schwarzenberkové vlastnili Třeboňské panství až do poloviny 20. století. Pomalá obnova města a zlepšování ekonomické situace se opírala především o vrchnostenské hospodaření, ale výsady rezidenčního sídla se Třeboň musela vzdát ve prospěch Hluboké.

Ačkoli Schwarzenberkové rychle pochopili význam tradičního rybníčního hospodářství, ani jejich politika nezabránila často negativnímu vlivu nových metod vysoušení rybníků a přechodu k polnímu hospodaření na vesměs málo úrodné půdě. Do druhé poloviny 19. století tak rybníkářství hospodařilo s méně než polovinou někdejší plochy. V té době však přichází nová generace odborníků a ředitelů třeboňského panství Václava Horáka a Josefa Šusty.

---

²² [Srov.] KROB, Miroslav a HULÉ, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 28.

²³ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboň v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboň, 2001. s. 11.

Schwarzenberští úředníci řídili nejen velkostatek, ale zasahovali i do věcí obecných. Vlivem Josefínských reforem byl v letech 1793 – 1849 zřízen magistrát a purkmistr byl volen z řad měšťanstva. Zásadní změny nastaly roku 1848, kdy bylo zrušeno poddanství, odstraněním privilegií a novým postavením státní správy, podle něhož získalo město od státu řadu přenesených pravomocí. V té době se také Třeboň začíná otevírat světu díky výstavbě nové železnice z Prahy přes Gmünd až do Vídně a úpravě dalších komunikací. Město se také roku 1855 stává centrem politického okresu a začali zde tak vznikat vedle vrchnostenských úřadů i úřady zeměpanské.

V této době začíná růst prestiž města jak v oblasti kulturní, tak i v oblasti spolkové činnosti či školství. Školství mělo v Třeboni bohatou tradici již ve středověku, od poloviny 14. Století u třeboňské fary působila škola, která se po založení kláštera v roce 1367 stala školou klášterní. Později v duchu tereziánských reforem byla kromě triviální (hlavní) založena roku 1841 škola dívčí s penzionátem v klášteře.

Ve druhé polovině 19. století se v Třeboni nacházelo více typů škol. Postupně ve městě také vznikly dvě základní školy a gymnázium. Po druhé světové válce ještě přibýly oděvní, ekonomická škola a rybářské učiliště.

Třeboň je dnes známá především jako lázeňské město. Počátky zdejšího lázeňství jsou patrné již ve středověku. V 15. století zde byly k dispozici lázně s lazebníkem a felčářem v jedné osobě. Tato lázeň zaniká 1748 a nové lázně byly zřízeny nové lázně na Zlaté stoce a to z podnětu fišmistra Václava Horáka, správce schwarzenberského velkostatku.

Novodobá lázeňská tradice je spojena zejména s učitelem a kronikářem a váženým měšťanem Václavem Huckem, který na svém pozemku u zlaté stoky roku 1883 otevřel nové lázně. Hlavním důvodem byla nemoc jeho dcery Berty, po níž jsou lázně pojmenované dodnes. K nim přibyl v roce 1975 ještě lázeňský komplex Aurora. Díky přírodním rašelinným zdrojům byly zajištěny ty nejlepší podmínky pro rozvoj místního lázeňství a tak si účinné slatinné, vodoléčebné i očistné koupele získaly dobré jméno.

Roku 1976 byla Třeboň díky jedinečnosti přírodního prostředí a bohaté historii prohlášena za městskou památkovou rezervaci a vyhlášena je i Chráněná krajinná oblast Třeboňsko, která byla roku 1979 začleněná mezi 400 biosférických rezervací UNESCO.²⁴

---

²⁴ [Srov.] KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001. s. 28 – 33.

1.2 Původní urbanistika města s architektonickými skvosty

Osobitá krása dnešní Třeboně je z nemalé části dána její starobylostí a po staletí dochovaným původním urbanistickým členěním středověkého města. Přirozené centrum města tvoří jeho samotné jádro tedy historický střed města, který je dnes památkovou rezervací. Je samozřejmé, že se nejednalo o vývoj rovnoměrný. Období stavebního ruchu a všestranného rozvoje se střídalo s obdobími stagnace.

Jak již bylo zmíněno, Třeboň zaujímá významné místo mezi památkovými rezervacemi. Jedním z hlavních faktorů je samotný půdorys města, který se povedlo zachovat v původní, ničím nenarušené středověké dispozici místního náměstí i uliček, domů a kláštera se zámkem. Zachovány jsou také velké celky městského opevnění, konkrétněji brány a hradby s baštami, které byly zdokonaleny rekonstrukcí Štěpánka Netolického ve 20. letech 16. století.²⁵

Jak se lze dočíst i výše v kapitole o vzniku Třeboně již kolem poloviny 13. století na křižovatce obchodních cest a poblíž vítkovského hrádku začíná vznikat obydlí kolem tržiště. V této době se jednalo o dřevěné domy s vyhloubenými polozemnicemi. Jediné kamenné stavby byly hrádek a farní kostel, mezi kterými vedla spojovací komunikace. Tržiště, z něhož postupem času vzniklo náměstí, bylo, již od poloviny 14. století na západní i východní straně uzavřeno bránami v hradbách z dvojitého valu uprostřed s palisádou. Na jižní straně hradeb se nacházela třetí brána, kudy vedla cesta na Nové Hrady. Obě obchvatné komunikace, od kostela k východní bráně a od této brány kolem zadních partií domovních parcel s průčelím na náměstí, tak vznikly již ve středověku. Tento půdorys města v hradbách se v podstatě dochoval dodnes. Hradby se sice nedochovaly kompletně a bránám, které taky podléhaly požárům, čímž se změnil jejich vzhled, se povedlo zachovat původní základy²⁶

Za nevelké poddanské městečko ačkoli dobře opevněné se tak dala Třeboň označit již za dob pánů z Landštějna, kteří toto panství vlastnili do 2. poloviny 14. století. Prvním impulsem období bohatého rozvoje města by se dala označit koupě Třeboně roku 1366 bratry Petrem, Joštem, Oldřichem a Janem z Rožmberka a udělení práva měst královských roku 1376 Petrem a Janem místním občanům. V tomto období vznikaly první významné treboňské gotické památky. Druhé období rozvoje je spojeno s posledními Rožmberky Vilémem a Petrem Vokem. Se zvyšující se kulturou bydlení a rozhodně i prosperitou města se také zdokonalovaly stavby jednotlivých městských domů. Po vymření tohoto rodu se rozvoj města pozastavil na dlouhou

²⁵ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboně v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboně. s. 123.

²⁶ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a Jan ZIEGLER. *Třeboň*. Praha: Paseka, 2009. Zmizelé Čechy. s. 32.

dobu. To je také důvod, proč ve městě převládají gotické a renesanční památky nad barokním slohem.

Lze tak ve městě najít řadu památek z období různých výtvarných slohů. První významný sloh – gotika se nachází především v architektuře kostela a kláštera a vynikajícími malířskými a sochařskými díly. V období renesance probíhala celá výstavba zámku a úpravy mnoha měšťanských domů. Barokní vlivy pak lze nalézt na některých klášterních budovách, na prebystáří v kostele i na jeho vnitřní výzdobě, také na štítech některých měšťanských domů či na okolních kapličkách a sochách. 19. století pak ovlivnilo vzhled Tylova divadla a Schwarzenberské hrobky.²⁷

Mezi nejzajímavější památky tak lze zařadit již zmíněné náměstí a celkově historické centrum Třeboně, které tvoří renesanční a barokní domy a náměstí je tak přirozeným centrem městské památkové rezervace. Nejcennějším domem na náměstí je dům U Bílého koníčka z roku 1544. Uprostřed náměstí se nachází renesanční kašna a barokní Mariánský sloup. Unikátní je to, že do centra města lze pořád vstoupit pouze historickými branami.

Jedna z tradic Třeboně je i divadelní tradice, která začala již v polovině 16. století. V té době šlo o hry, týkající se biblických námětů, a hrané ve zdejším klášteře. Za období posledních Rožmberků se pak divadlo provozovalo na zámku. V 18. století se o divadlo v tomto městě staraly kočovné společnosti i ochotníci. Dvakrát také v Třeboni hostoval Josef Kajetán Tyl a to v letech 1852 a 1856. Jeho jméno tak nese treboňské divadlo dodnes a bylo vybudováno roku 1833. Součástí divadla je umělecky cenná opona s alegorickým výjevem příchodu Apollona s družinou do města od akademického malíře Františka Skály z Písku.

Velmi známá je hrobka Schwarzenberků, která byla postavena v letech 1874 až 1877. Při její výstavbě musel být vybudován složitý odvodňovací systém samotné hrobky zapuštěné pod úroveň terénu. Jedná se o novogotickou dvoupodlažní stavbu ve tvaru šestiúhelníku. V hrobce je umístěno 26 rakví a cenný mramorový sarkofág.

S Třeboní je také pevně spjato pivovarnictví. Jak již bylo zmíněno, nejstarší písemná zmínka o vaření piva v Třeboni je z roku 1379. Dnešní podobu místní pivovar získal již v průběhu 2. poloviny 19. století. Název pivovaru Regent je inspirován jednou z důležitých postav Třeboňska Jakubem Krčínem z Jelčan a Sedlčan.

---

²⁷ [Srov.] PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboně v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboně. s. 118 - 119.

Posledním dvěma památkám zámku a kostelu s klášteřem, díky jejich delší historii, velkému významu a hodnotným uměleckým dílům byly věnovány dvě další samostatné kapitoly.

1.2.1 Kostel s klášteřem

Za vzácnou třeboňskou památku lze považovat kostel sv. Jiljí. Původní kostel sv. Jiljí byl postavený již ve druhé polovině 13. století. Roku 1368 na žádost Rožmberků přichází do Třeboně Augustiniáni, kteří se zasloužili o stavbu klášteřa a přestavbu kostela na kostel klášteřní. Kostel a křížová chodba s kaplí sv. Jana Křtitele byla hotová do roku 1380. Kostel byl postaven ve slohu vrcholné gotiky a zůstal tak zachován dodnes.

V roce 1732 v Třeboni vypukl mohutný požár, který zničil téměř celé město a kostel nebyl výjimkou. Zničen byl interiér kostela a klenba v prebystáři, která se zřítla. Rekonstrukce interiéru byla svěřena vídeňským umělcům P. Koeckovi (prebystář s hlavním oltářem) a J. N. Rottmayerovi (vlastní prostor kostela).²⁸

Tento kostel je představitelem českého dvoulodního typu kostelů v čisté a dokonalé formě. Obě lodě jsou od sebe odděleny řadou čtyř sloupů s šestibokými hlavicemi korintského typu. I ve vnitřní výzdobě kostela lze najít vynikající díla sochařská a malířská. Z nástěnných maleb je to například z konce 14. století freska korunování P. Marie na tympanonu hlavního vchodu z Husovy ulice, na severní stěně svatý Kryštof s donátory a na jižní polovině kruchty postavy apoštolů. Z konce 15. století pochází freska posledního soudu na chóru za varhanami. Po dokončení kostela tu byl postaven oltář s pěti deskovými malbami od známého anonyma Mistra třeboňského oltáře, které jsou dnes uloženy v Národní galerii. Významné jsou také dva obrazy Madony pocházející odsud. První z nich zvaná Třeboňská typu vyšebrodského bývala zavěšena v oratoři nad sakristií a druhá takzvaná Budějovická dle pověsti též pocházející z Třeboně je dnes v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

S třeboňským kostelem má spojitost i mnoho reprezentativních gotických soch. Nejstarší z nich je opuková busta pravděpodobně představující Elišku z Halsu, manželku Jana z Rožmberka. Vynikající díla vznikla díky Třeboňskému mistru a jeho dílně především se jedná o dvě dřevořezby z 80. let 14. století. Jsou to Krucifix a dřevořezba Jana Evangelisty, které byly součástí kalvárie laternu (zábradlí chóru) kostela sv. Jiljí a které jsou dnes uloženy v Alšově

²⁸ KOŠINOVÁ, Marie. Kostel Panny Marie Královny a sv. Jiljí. *Třeboňsko* [online]. 8. července 2016 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/kostel-panny-marie-kralovny-a-sv-jilji>

galerii na Hluboké. Vrcholem sochařských děl z Třeboňského kostela je však polychromovaná opuková socha Madony s děťátkem z řady takzvaných krásných madon. Byla vytvořena kolem roku 1400 a je dodnes uložena v kostele. Třeboňskému mistru je níže věnována samostatná kapitola.²⁹

1.2.2 Zámek

První zmínku o hradě lze najít už roku 1395, při němž postupně vznikala trhová osada a později město. Dalších 200 let pak trvalo, než se z této skromné základny stal renesanční zámek tak, jak ho známe v dnešní podobě. Severní křídlo bylo přistavěno roku 1522, ale hlavní zásluhu na dostavbě má významný rod Rožmberků, a to poslední dva vladaři z nich - Vilém a Petr Vok.

Roku 1565 byl Janem Vlachem v sousedství zámku postaven pivovar, který byl později přestěhován. První etapa výstavby zámku byla za éry Viléma a řídil ji Antonín Ericer od roku 1565 do roku 1571. Za tuto dobu vzniklo celé jihozápadní křídlo, věž se vstupní branou, arkáda s toskánskými sloupy a balustrádu do vnitřního nádvoří a nakonec dvoukřídlové schodiště, které je nejlepším kusem renesanční architektury zámku.

Druhá etapa, kdy se zámek dostavěl, byla v rukou dvorního stavitele Petra Voka Dominika Cometa z Eckthurmu. Ten především uzavřel zámek stavbou jihozápadního křídla s dvořanskou síní a celého východního křídla v letech 1599 – 1602. Tím vzniklo vnitřní nádvoří zámku. Roku 1603 postavil úřednický dům na straně vnějšího nádvoří a později k němu připojil i tzv. Ruthardovský dům. Roku 1605 – 1607 spojil tento úřednický dům se severovýchodním nárožím zámku traktem, kterým oddělil nádvoří od náměstí. Novou bránu v tomto traktu omaloval roku 1608 Tomáš Třebochovský, který také v předchozí etapě za období Viléma omaloval průčelí zámecké věže. Cometa v letech 1605 – 1606 postavil rožmberskou knihovnu a zahájil stavbu Budějovické brány. Tuto bránu roku 1606 – 1610 spojil se zámkem tzv. Dlouhou chodbou.

Díky této stavební činnosti byl uzavřen celek, k němuž se v pozdějších dobách přistavovalo již jen nepatrně. Petr ze Švamberka nechal na jihovýchodní straně nádvoří přistavět evangelickou modlitebnu, která byla roku 1697 přeměněna na kanceláře. Za období

---

²⁹ [Srov.] CIRONISOVÁ, Eva a VALIŠ, Jan. Šest set let města Třeboně. Třeboň: městský národní výbor, 1975. 119 – 121 s.

Schwarzenbergů byla roku 1709 dle návrhu P. I. Bayera postavena na zámeckém nádvoří kašna a roku 1730 díky Martinellimu přibylo v průčelí budovy vnitřního nádvoří nové schodiště. Nad ním se nachází sluneční hodiny z roku 1693 namalované Engelbrechtem z Berouna. Roku 1766 byl místo původního pivovaru vybudován nový úřednický dům tzv. Stöckel dle projektu třeboňského stavitele Jiřího Schrencka a Vavřince Habela z Hluboké.

V rámci nejzajímavějších děl zámecké expozice nutno zmínit například řadu gotických dřevořezb madon, plastika Sv. Anny Samatřetí z 15. století, z renesance reliéf Viléma z Rožmberka, dva anonymní portréty Petra Voka, deskový obraz Salome od Caesare da Sesto, žáka Leonarda da Vinci a mnoho dalších.³⁰

1.3 Živá Třeboň

Město samozřejmě neutváří pouze historie a památky, ale i místní obyvatelé a rodáci, kteří odsud pochází. Nelze tak opomenout významné třeboňské osobnosti, kterým se následně budeme věnovat. Za dlouhou historii města lze najít takových osobností spoustu, z tohoto důvodu zde budou vybrány a zmíněny pouze ty nejnámější a nejvýznamnější. Zároveň zde již nebudou zmíněni známí aristokraté, kteří Třeboň určitou dobu obývali a spravovali, těm byla již věnována kapitola výše 1.1.2 Třeboň pod křídly významných aristokratických rodů.

1.3.1 Mistr gotického umění

Jako první je bezesporu zapotřebí zmínit Mistra Třeboňského oltáře, který zde tvořil pravděpodobně ve 2. polovině 14. století. Uvádí se, že byl gotickým malířem mimořádného významu a jednou z nejvýraznějších tvůrčích malířských osobností nejen v české, ale i střeoevropské oblasti. Jeho malby jsou považovány za hlavní příklad české malby krásného slohu.

Oltář, jehož byl autorem, se skládal z pěti desek (zachovaly se jen tři) a byl vytvořený kolem roku 1380. Otevřený zobrazuje výjevy z utrpení Kristova a zavřený zobrazuje postavy všech svatých. Desky byly z kostela odvezeny a darovány okolním kostelíkům a kaplím po roce 1730. Dnes jsou vystaveny v expozici Národní galerie v Anežském klášteře v Praze.

---

³⁰ [Srov.] CIRONISOVÁ, Eva a VALIŠ, Jan. Šest set let města Třeboň. Třeboň: městský národní výbor, 1975. 121 – 123 s.

Třeboňskému mistrovi se též připisuje Madona zvaná Roudnická. Další dílo tohoto mistra Adorace pochází zhruba z roku 1370 a dnes se nachází v Alšově jihočeské galerii v Hluboké nad Vltavou.³¹

1.3.2 Třeboňský archivář a kronikář

Václav Březan se narodil roku 1568 do rodiny mlynáře v Březnu na Lounsku. Po studiích vstoupil do služeb Petra Voka jako písař v soudní kanceláři. Roku 1596 byl pověřen správou rožmberského archivu a rozsáhlé knihovny. Měl také na starost přestěhování rožmberské rezidence z Českého Krumlova do Třeboně a spolu s tím i uspořádání a katalogizaci archivu a knihovny.

Byl autorem pěti svazků „Historie Rožmberské“, ve které zachytil dějiny tohoto rodu od počátku až po poslední Rožmberky. Ze všech svazků se bohužel dochovaly pouze dva. Při sepisování navíc čerpal z dokumentů a kronik, které se do dnešní doby nezachovaly. Proto jsou jeho svazky, ač jen dva dochované, tolik důležité.

Březan spravoval knihovnu ještě několik let po smrti Petra Voka v té době zděděnou Švamberky. Jeho veliký přínos byl v tom, že jako knihovník, archivář a kronikář jako první provedl systematizaci rožmberského archivu a knihovny, která se stala základem dnešního Státního oblastního archivu v Třeboni.³²

1.3.3 Blízké působiště operní pěvkyně

Z nejbližšího okolí Třeboně lze jmenovat i známou operní pěvkyni. Ema Destinnová byla pěvkyní světové úrovně, herečka, spisovatelkou a ženou velice inteligentní a vzdělanou s hlubokým zájmem o divadlo, hudbu, literaturu a výtvarné umění a především vynikající operní pěvkyní. Pocházela z vážené a velmi známé rodiny. Narodila se v Praze roku 1878. Její původní jméno bylo Emílie Pavlína Kittlová. Byla členkou Národního divadla v Praze, Dvorní opery v Berlíně a Metropolitní opery v New Yorku. V operách mnoha známých hudebních skladatelů vystupovala po celém světě. Na vrcholu své slávy se uchýlila na zámek ve Stráži nad Nežárkou,

---

³¹ [Srov.] CIRONISOVÁ, Eva a VALIŠ, Jan. Šest set let města Třeboně. Třeboň: městský národní výbor, 1975. 133 s.

³² KOŠINOVÁ, Marie. *Václav Březan* [online]. 1. června 2015 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/vaclav-brezan>

který vlastnila i spolu s mlýnem, vilou, lihovarem a přilehlými polnostmi. Zde také napsala svůj román *Ve stínu modré růže*, který pojednával o předchozích majitelích Stráže. Umírá roku 1930. Mezi její nejvýznamnější role v operách patří např. Mařenka z *Prodané nevěsty*, Milada z opery *Dalibor*, *Aida*, *Carmen*, *Salome* a mnoho dalších.³³

1.3.4 Kojákovický rodák s velkým malířským i sochařským nadáním

Mezi významné rodáky Třeboňska lze určitě zařadit i akademického malíře a sochaře Jana Kojana, který se narodil v nedalekých Kojákovících. Žil mezi lety 1886 až 1951. Uvádí se, že již od dětství vnímal krásu jihočeského panoramatu a tak většinu svého života prožil na Třeboňsku. Od toho se také odvíjely náměty jeho obrazů, bravurně například maloval rybáře při práci, při výlovu, při údržbě hrází či sádek, ale i opuštěné rybníky. Některé z jeho obrazů lze vidět v třeboňské galerii a muzeu. Je také známo, že právě jeho malířská vášeň ho nakonec stála život. Roku 1950 v deštivém říjnu skicoval hráze rybníků a kreslil až do vyčerpání. Je pochován blízko svého rodiště na malém hřbitůvku v Mladošovicích.³⁴

1.3.5 Významná sochařka dnešní umělecké scény

Nelze ani opomenout Josefínu Jonášovou, která patří mezi výrazné sochařky dnešní doby. Narodila se roku 1986 v Praze. Jak ale sama uvádí, přechod z dětství do puberty prožila s Jihočechy v Třeboni, kam se s rodiči a sourozenci přestěhovala. Po místní ZŠ se vydala studovat do Prahy na Střední umělecké škole Václava Hollara a poté studovala na AVU v sochařském ateliéru Jaroslava Róny. Výborně ve svých dílech pracuje s nadsázkou, humorem a ironií.

Poprvé na sebe upozornila již svou diplomovou prací, monumentální ženskou sochou *Antikoncept*, u které jí jako inspirací byla vlastní zkušenost s onemocněním trombózou

---

³³ KOŠINOVÁ, Marie. *Ema Destinová* [online]. 20. prosince 2015 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/ema-destinnova>

³⁴ KOŠINOVÁ, Marie. *Jan Kojan* [online]. 20. prosince 2015 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/jan-kojan>

z hormonální antikoncepce. Za tuto sochu získala cenu rektora AVU za nejlepší absolventský počin. Znamé jsou ale také například i Holubice smíření (2016) či Deux demoiselles (2009).³⁵

2 Projektová výuka

V poslední době se zejména v základních školách velmi často mluví o projektech, projektovém vyučování, projektovém dnu, či týdnu. Projekty se mohou odehrávat ve třídě, ale například i v jiných prostorách školy, v přírodě, na výletech, v prostorách hradů a muzeí. V dnešní době stojí škola před úkolem naučit žáky vyhledávat a zpracovávat poznatky, vybavit je metodami sloužícími k řešení problémů. Jedním z cílů výuky je v žácích rozvíjet schopnost, samostatně se učit a zároveň je motivovat k učení tak, aby i oni sami se byli ochotni učit. Ke splnění těchto požadavků a cílů by mohlo velmi efektivně přispívat právě zařazování projektového vyučování do výuky.³⁶

Josef Maňák a Vlastimil Švec projektovou výuku ve své knize výukové metody popisují podrobněji, a to jako komplexní metodu: „Projektová výuka (učení v projektech) částečně navazuje na metodu řešení problémů, jde však v ní o **problémové úlohy komplexnější, o výukové záměry a plány, které mají vždy také širší praktický dosah**. Jestliže výuka zaměřená na řešení učebních problémů a úloh se uzavírá mezi stěny učebny nebo školy, učení v projektech hranice školy překračuje, a to do přírody, společenské komunity nebo do výrobního procesu. Liší se však také od vycházky, exkurze nebo od pracovní a technické výuky hlavně tím, že účastníci v projektu se angažovaně začleňují do životní praxe a že za své aktivity též přebírají určitou odpovědnost. Tradiční výuka také většinou probíhá v izolovaných vyučovacích předmětech, kdežto projekty sdružují přirozenou cestu k spolupráci několika vyučovacích předmětů, neboť jejich cílem je řešit situaci ze životní reality.“³⁷

Jak je již zmíněno výše v citaci, cílem je, aby žák řešil situaci ze životní reality. Žáci jsou totiž obklopeni množstvím informací, ale mají také i hodně svých vlastních zkušeností, a to hlavně z kontaktu s vrstevníky, rodiči, z cestování. A před školou tak stojí nelehký úkol pomoci žákovi a zhodnotit individuálně získané zkušenosti a zařadit je do celkového obrazu světa pojetí

---

³⁵ KLEVISOVÁ, Naďa. Čert je v zásuvce: *Sochu pro veletrh Art Prague vytvořila umělkyně Jonášová* [online]. 24. února 2017 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://ego.ihned.cz/c1-65635770-josefina-jonasova-umeni-art-prague-veletrh>

³⁶ [Srov.] TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009. s. 9.

³⁷ [Srov.] MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. s. 168.

vzdělávání. Bylo by velkou chybou přehlížet vlastní zkušenosti žáků, kteří je vnímají silně emocionálně a obvykle jim přiřkládají větší význam než poznatkům získaných ve škole.

Právě projektové vyučování žákům může poskytnout prostor pro integraci poznatků z různých oborů, ale i pro integraci žákova poznávání celkově. Také může žákovi poskytnout příležitost k pěstování spoluzodpovědnosti a k rozvoji samostatnosti v bezpečném prostoru školního prostředí. Zároveň umožňuje splnit obecné cíle základního vzdělávání a rozvíjení klíčových kompetencí.³⁸

2.1 Stručná historie projektového vyučování

Školství na konci 19. století bylo postaveno na přísně autoritativním postavení učitele a výuka založena na tvrdé kázni, disciplíně, strachu a pouhém memorování učiva předneseného učitelem. U žáka se kladl důraz na poslušnost a nebylo mu umožněno svobodně se rozvíjet, klást otázky, vytvářet své vlastní úsudky, ověřovat nabyté vědomosti. Žák byl tedy spíše jen posluchačem a pasivním příjemcem informací. Jako hlavní principy tehdejší výuky by se daly označit autoritářství a poslušnost.³⁹

Velký mezník v pedagogice pak nastává na přelomu 19. a 20. století, kdy dochází ke kompletní změně pojetí dítěte, které významně ovlivnilo další vývoj pedagogiky a též celé reformní pedagogické hnutí tzv. Nové výchovy: „V průběhu 20. století se z kritiky tradičního školství nerespektující osobnost dítěte a jeho přirozenost rodí nový revoluční pohled na dítě a dětství, který byl zpopularizován spisem Ellen Keyové *Století dítěte*. Nové pojetí dítěte a dětství ovlivnili přední představitelé reformního pedagogického a alternativního hnutí nové výchovy jako M. Montessori, Célestin Freinet (francouzská moderní škola), Peter Petersen (Jenský plán), Rudolf Steiner (Waldorfská pedagogika), Helen Parkhurstová (Daltonský plán), Ovide Decroly a další osobnosti pedagogiky.“⁴⁰

V historickém kontextu má projektová metoda spojitost s reformním pedagogickým hnutím na konci 19. a počátku 20. století, konkrétněji se jmenují J. Dewey a W. H. Kilpatricka. Úplné počátky projektové výuky už lze hledat v 17. a 18. století v Itálii a Francii, kde součástí

---

³⁸ [Srov.] TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009. s. 9.

³⁹ [Srov.] DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německých mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 11.

⁴⁰ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 11.

závěrečné zkoušky byly tzv. „progetti“ nebo „projects“. Díky dobrým zkušenostem s projektem byl zde projekt již tehdy vnímán jako metoda, díky které lze snadněji ve výuce propojit teorii s praxí. Projekty se pak díky tomu začaly postupně šířit na všechny typy vysokých škol napříč celou Evropou. Postupně se také začaly uplatňovat i na nižších stupních škol. V Americe se projekty začaly využívat na přelomu 19. a 20. století jako tzv. domácí projekty, které žáci realizovali doma. Šlo zde o to, aby žáci poznatky získané ze školy využili i doma, na farmě či na zahradě.⁴¹

2.1.1 Pragmatická pedagogika

Koncem 19. století a počátkem 20. století se v USA také objevuje pragmatická filozofie, která v té době ovlivnila jak myšlení, tak i jednání místních obyvatel. V tomto směru filozofie je za pravdivé považováno to, co je užitečné, hodnotné, úspěšné. Pravdivé je tedy pouze to, co se osvědčuje praktickými důsledky. Na pragmatismus reaguje i školství. V pragmatické pedagogice bylo vzdělávání chápáno jako nástroj k řešení problémů, se kterými se člověk běžně setkává v praktickém životě. Zkušenost získaná v individuální praxi a experiment jsou zde považovány za základní pojem. Dle představitele Deweye se zkušenost nezískává na základě jakékoliv činnosti, ale jen v takové, ve které konáme něco problematického a nového, ale přesto spojeného s něčím, co už jedinec uměl, s čím už se setkal.⁴²

Myšlenky pragmatické pedagogiky zdůrazňují pojem „celé“ dítě, což v praxi znamená zaměřovat se při výchově na všechny stránky dětské osobnosti a žádnou z nich neopomíjet. Hlavní roli při výchově nehraje jen psychologická a sociální stránka, ale především také záměrná interakce se společenským prostředím. Důraz se klade na aktivitu vychovávaného jedince a na sepejetí výchovy s jeho zájmy. Dítě se totiž přirozeně bude učit jen tomu, co je spjato s jeho zájmy a pomáhá mu řešit problémy. Dítě se tedy učí, protože to cítí jako potřebu. Všechno čemu se učí, by mělo mít vztah jak k životu v dětství, tak i k dospělosti a hlavně by mělo být pro jedince užitečné. Výchovu tak lze chápat jako jakýsi neustálý proces rekonstrukce našich zkušeností, díky nimž má člověk dosáhnout nejvyššího životního cíle -seberealizace.

---

⁴¹ [Srov.] KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 24.

⁴² [Srov.] KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 25.

Hlavními představiteli a zakladateli projektové výuky jsou již zmíněný John Dewey a William Kilpatrick, kterým jsou věnované další kapitoly.

2.1.2 John Dewey

John Dewey byl profesorem filozofie, pedagogiky a psychologie a celý svůj život zasvětil utváření zcela nového amerického konceptu výchovy a vzdělávání. Svou prací ovlivnil školu a výchovu také v Evropě, Rusku, Číně i Japonsku. Založil jednu z prvních experimentálních škol, ve které mohl ověřovat svou pedagogickou koncepci.

Dewey usiloval o spojení školy s životem. Chtěl, aby byla místem pobytu dítěte, kde se učí přímo životem. Chtěl zabránit, aby škola byla jen učebnou, kde se zadávají úkoly s abstraktní povahou a vzdálené opravdovému životu. Školu tedy viděl jako jeden z prostředků k předávání poznatků. Cílem výchovy a vzdělání mělo být využití a zprostředkování získaných zkušeností a vzdělání jako obohacení každé individuality. Těmto cílům a celému pojetí výchovy musela odpovídat i koncepce vyučování. Ve výuce by se měla hledat taková látka, která člověka zaměstná ve zvláštních činnostech a měla by mít cíl nebo důležitý účel nebo zájem pro něj samotného a měla by rozvíjet jeho myšlení.

Pedagogický odkaz Johna Deweye je velmi významný, a to i přes to, že ve své pedagogické koncepci přecenil význam praktických zkušeností a činností a opomněl významu zobecněného poznávání s využitím i jiných prostředků a systematizaci poznatků.⁴³

2.1.3 William Heard Kilpatrick

Hnutí založené na principech pragmatické pedagogiky získává formální podobu roku 1918, kdy byla vytvořena asociace progresivní výchovy. Kilpatrick byl jednou z nejvlivnějších postav tohoto hnutí. Byl doktorem filozofie, pedagogiky, žákem Johna Deweye a právě on se zasloužil o proniknutí pragmatické pedagogiky do škol a zasloužil se o prosazení jejího aktivizujícího obsahu vyučování a vyučovací metody založené na řešení problémů tzv. projektové metody. Kilpatrick rozvinul dílo Johna Deweye a postoupil od Deweyeho zaměření se na řešení problému k tzv. projektové metodě.

---

⁴³ [Srov.] FILOVÁ, Hana a Jarmila SVOBODOVÁ. *Výběr z reformních i současných edukačních koncepcí: (zdroje inspirace pro učitele)*. Brno: MSD, 2007. s. 60 – 61.

V roce 1918 uveřejnil svou první studii o projektové metodě *The Project Method*. Dle Kilpatricka by se děti neměly učit abstraktním pojmům a definicím pouze na teoretické úrovni, ale například formou rozhovoru, řešením problematických situací atd. Oproti tradičnímu přístupu, kdy se postupuje od teorie k praxi, by měli žáci dle Kilpatricka postupovat od praxe k docenění teorie, díky níž zvládnou i praktické úkoly. Projektovému vyučování jde o hlubší motivaci výuky, o těsné sepětí teorie s praxí a o to, aby se škola stala místem, kde by dítě skutečně žilo. Kilpatrick navrhl také schéma projektu a samotný projekt popisuje takto: ⁴⁴ „Projekt jest určitě a jasně navržený, který můžeme předložit žákovi tak, aby se mu zdál životně důležitý tím, že se blíží skutečné činnosti lidí v životě.“ ⁴⁵

Projektovou metodu neviděl Kilpatrick jako metodu pro rozvíjení poznatků, ale spíše jako prostředek k výchově charakteru. Díky projektové metodě mohla osobnost lépe a citlivěji vnímat svět kolem sebe a umět toho využít.

Díky projektové metodě probíhal další vývoj vyučování nejen v USA, ale i v jiných zemích. ⁴⁶

2.2 Vymezení základních pojmů (projekt, projektová metoda, projektová výuka)

V současné době lze najít dostatečné množství pedagogické a didaktické literatury, která se zabývá projektovým vyučováním. Zde se ale můžeme setkat s více termíny (projektová výuka, projektová metoda, projekt), které je třeba si blíže definovat.

2.2.1 Definice projektu

Jak již bylo zmíněno výše, termín projekt se v současné době objevuje čím dál více a to nejen v edukační oblasti. Při jeho přesném vymezení se tak lze setkat s bohatou rozmanitostí.

První definování tohoto termínu, které je potřeba zmínit, pochází z počátku minulého století od propagátorů projektové výuky. Ti chápali projekt, jako podnik žáka či skupiny žáků,

---

⁴⁴ [Srov.] KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 28.

⁴⁵ VALENTA, Josef. *Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. s. 4.

⁴⁶ [Srov.] KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 28 – 29.

za který mají plnou zodpovědnost. Žák by se měl s projektem plně ztotožnit a myšlenka na jeho realizaci by měla vzejít pouze od něj. Pokud by projekt nevznikl od žáka, je pak považován pouze za projekt samotného učitele. Jde-li o projekt ve škole, lze tedy posoudit pouze za předpokladu, že víme, jaký je vztah žáka k této činnosti. Aby to byl žákův projekt, musí za něj převzít odpovědnost a on sám také musí usilovat o dosažení nějakého cíle.⁴⁷ Obecnější popis reformních pedagogů se pokusila shrnout ve své odborné publikaci Jana Kratochvílová: „Obecně můžeme říci, že představitelé reformní pedagogiky vnímají projekt jako komplexní úkol koncentrovaný kolem určité ideje, který obsahuje více problémů. Má svůj cíl i uspokojivé zakončení. Důležitým charakteristickým znakem projektu je Příhodovo označení „projekt jako podnik žáků“ ...

Všichni uvedení autoři kladou důraz na to, aby se jednalo o úkol blízký žákům a vycházející z jejich potřeb.“⁴⁸

V rámci novodobějšího pojetí projektů pak lze vnímat odklon od tohoto požadavku. Literatura mladšího data a též zahraniční zdroje jsou více orientované na vymezování charakteristik, činností a kompetencí, které si osvojí žák prací na projektu, než na vytváření definic, které projekt charakterizují.

Není tolik podstatné, zda je projekt charakterizován jako úkol, problém, plán, návrh, učivo či pokus, společným prvkem u všech charakteristik zůstává, že žáci něco vyrábí, vykonávají, vypracovávají, analyzují a zároveň směřují k dosažení předem vytyčeného cíle. Na cestě k danému cíli se žák setkává s praktickými či teoretickými problémy, které si vyžadují řešení. Díky tomu současně získává nové dovednosti a vědomosti.

„Současné pojetí projektu je pak většinou orientováno na koncentrační jádro projektu v podobě úkolu, problému komplexního charakteru (např. v pracích domácích autorů O. Šimoníka, Z. Kalhouse a O. Obsta), nově se zde objevuje jádro projektu v podobě tématu – např. J. Maňák a V. Švec definují projekt jako „*komplexní praktická úloha (problém, téma), spojená se životní realitou, kterou je nutno řešit teoretickou i praktickou činností, která vede k vytvoření adekvátního produktu.*“ “⁴⁹

---

⁴⁷ [Srov.] DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 21 – 22.

⁴⁸ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 35.

⁴⁹ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 35.

Zahraniční autor M. Pash projekt přímo ztotožňuje se závěrečným produktem, výstupem projektu. Uvádí, že projekt je přímo výroba skutečného produktu, který je jakýmsi souhrnem dosavadních zkušeností získaných při práci na daném projektu.

Velmi často je také projekt spojován s problémem. V didaktice bývá problém definován jako určitá situace, ke které dochází na základě aktuálního a životu blízkého podnětu. Je to pro nás situace z každodenního života a pro nás známá.

Tím, že je tato situace pro žáka známá, nepředstavuje pro něj nic, co by neznal, proto by to mohl být vhodný námět pro projektovou činnost.

Ne všichni autoři však problém popisují jako něco známého. Někdy je také problém definován jako situace pro nás neznámá, jako určitá obtíž, se kterou jsme se ještě nikdy nesetkali a bude potřeba najít postup jak takovou situaci vyřešit.

Tyto dva pojmy (problém a projekt) se však snaží odborná literatura od sebe oddělovat. Problém je popisován především jako myšlenková a teoretická záležitost a projekt je brán jako činnost praktická. Lze tedy říct, že některé problémy ke svému vyřešení potřebují projekt a pomocí něho nalezneme odpovědi na daný problém.⁵⁰

Vysvětlení vztahu mezi problémem a projektem lze najít v publikaci Projektová výuka: „Závěrem se pokusíme o vlastní vysvětlení vzájemného vztahu **problému a projektu**. *Jako problém vidíme pro žáky známou, popř. neznámou úlohu nebo více úloh, k jejichž vyřešení můžeme využít projekt. Na této cestě mohou vyvstat problémy nebo úkoly nové, se kterými se žák musí vypořádat, aby dospěl ke vzniku cíleného produktu, který bude současně odpovídat vyřešení základního i nově vyvstalých problémů.*“⁵¹

Na závěr lze tedy říci, že jednotlivé definice a vnímání projektu se může značně lišit. Terminologické vymezení pojmu projekt od pragmatické pedagogiky až po současnost nabízí mnoho různých definic a někteří autoři tak vnímají projekt jako problém, návrh, závěrečný produkt, u většiny z nich můžeme nalézt společné charakteristické prvky. Většinou se jedná o komplexní záležitost, při které žák musí řešit určité problémy a díky nim nabývá nových teoretických i praktických zkušeností. Lze pak tedy projekt obecně popsat jako: „komplexní úkol (problém), spjatý s životní realitou, s nímž se žák identifikuje a přebírá za ně odpovědnost, aby svou teoretickou i praktickou činností dosáhl výsledného žádoucího produktu (výstupu)

---

⁵⁰ [Srov.] DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 23. – 24.

⁵¹ DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 25.

projektu, pro jehož obhajobu a hodnocení má argumenty, které vycházejí z nově získané zkušenosti.⁵²

2.2.2 Definice projektové metody

Principy projektové metody vycházejí ze zásad pragmatické pedagogiky a principu instrumentalismu. Tato metoda je vždy definována pomocí jejího výsledného produktu, tedy pomocí projektu.

Autor M. Cipro charakterizuje projektovou metodu jako metodu, podle které se nečlení učivo do jednotlivých předmětů z hlediska věd, ale naopak se komplexní projekty soustředují na konkrétní, žákům blízká témata, která podle konkrétního úkolu seskupují učební látku z různých předmětů. Místo logického principu úkolů je tak zde psychologický princip přirozené rekonstrukce zkušenosti vlastní aktivitou dítěte.

V jiných publikacích lze najít názor, že projektové vyučování je založené na projektové metodě, která je zde popsána jako vyučovací metoda, kde jsou žáci vedeni k individuálnímu zpracovávání určitých projektů a zkušenosti získávají praktickou činností a experimentováním. Projekty zde mohou být formou integrovaných témat, praktických problémů ze životní reality nebo praktickou činností, které směřují k vytvoření nějakého výrobku, či výtvarného nebo slovesného produktu.

Lze tak vyvodit, že projektovou metodu charakterizuje především nějaký komplexní problém (úkol). Tento problém pak tvoří základ projektu a jeho řešení je vždy zaměřené na jeho praktické užití. To má proto podobu produktu, výrobku- artefaktu.⁵³ Také je nutno podotknout, že projektová metoda není jednoduchou metodou, ale jedná se o systém činností, tedy o komplexní metodu sjednocující řádu dílčích metod výuky a vyžadující různé formy práce.⁵⁴

---

⁵² KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 36.

⁵³ [Srov.] HYPLOVÁ, Jana. *Využití projektového vyučování k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků základní školy*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2010. s. 36.

⁵⁴ [Srov.] FILOVÁ, Hana a Jarmila SVOBODOVÁ. *Výběr z reformních i současných edukačních koncepcí: (zdroje inspirace pro učitele)*. Brno: MSD, 2007. s. 67.

2.2.3 Definice projektové výuky

V didaktických odborných pramenech se projektovou výukou zabývá celá řada autorů a v jejím přesném vymezení lze natrefit na značnou nejednotnost. Zatím se autoři neshodli, zda projektová výuka patří mezi výukové metody, formy nebo strategie.

Rozdělení významných pedagogických osobností zabývajících se tímto tématem by se dalo provést dle toho, kam projektovou výuku řadí. První skupinou jsou pak ti, kteří projektovou výuku řadí mezi výukové metody.

V odborné literatuře se objevuje velké množství vymezení výukových metod. V rámci jejich pojetí se u většiny autorů objevuje důraz na činnost učitele i žáka a cestu či postup žáka ke stanovenému cíli. Při této cestě se očekává nejen aktivní přístup učitele, ale i adekvátní aktivita od žáka.⁵⁵

Ivana Domischová ve své publikaci *Projektová výuka* považuje v této skupině za důležitého autora Maňáka: „ Za nejvýstižnější považujeme vymezení Maňáka, který za výukovou metodu považuje komplex činitelů, které průběh výuky podmiňují a ovlivňují.

V *Pedagogickém slovníku* (Průcha 2003) je uvedena velmi často citovaná definice, podle které je projektová výuka výuková metoda, v níž jsou žáci vedeni k samostatnému zpracování určitých a získávají zkušenosti praktickou činností a experimentováním. Žáci řeší nějaký problém, problémovou úlohu nebo úkol ze životní reality, který je komplexnějšího charakteru. (Maňák, 1998, Seenauer, 1998, Šimoník, 2005, Kalhous, 2001, Skalková, 1999)⁵⁶

Pro všechny autory uvedené výše je projektová výuka spojena s aktivitou žáka, který díky ní dostává příležitost prakticky uplatnit své samostatné myšlení, praktické činnosti související s každodenním životem, možnost řešení problémů a problémových situací, včetně možnosti se podílet na plánování, organizování a hodnocení své práce, která má v konečném důsledku vliv na rozvoj jeho osobnosti.

Do další skupiny patří autoři, kteří projektovou výuku také řadí mezi výukové metody, ale jejich bližší specifikace zahrnuje přívlastek „komplexní“. Komplexní charakter výukové metody lze definovat jako jakousi proměnou, pro kterou jsou charakteristické určité znaky. Z hlediska žáka se dá vnímat, jako působení na rozvoj celé jeho osobnosti, z hlediska

---

⁵⁵ [Srov.] DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 25.

⁵⁶ DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 26.

organizace výuky jako možnost využití různých forem výuky, z hlediska předmětového uspořádání jako možnost bourání bariér mezi jednotlivými předměty, vytváření mezipředmětových vztahů, z hlediska školy jako možnost odstranění izolovanosti školy jako instituce a vytváření spolupráce s mimoškolními organizacemi a zařízeními. Pojem „komplexní výukové metody“ lze najít například u Josefa Maňáka. Ten toto označení popisuje jako skupinu metod, u kterých dochází k propojování s organizačními formami, didaktickými prostředky nebo životními situacemi. Projektovou výuku sem zařadil hlavně proto, že respektuje individualitu žáků i jejich aktivní podíl na vyučovacím procesu, a také celkové cíle výchovy a vzdělávání.

Konkrétnější specifikaci poskytli ve svých publikacích autoři Tomková, Kašová, Dvořáková, kteří projektovou výuku popisují též jako komplexní metodu, která žákům poskytuje možnost dotýkat se reality, prožívat nové role, řešit problémy, projevovat a uplatňovat získané poznatky všech oborů při smysluplné a užitečné práci. Poskytuje jim příležitost k seberealizaci, vytváří motivaci k samostatné práci, hledání, objevování, spolupráci v týmu a komunikaci. Učí žáky přemýšlet v souvislostech a systematicky přistupovat k řešení úkolu. Naplňuje cíl moderního efektivního vzdělávání, díky němuž žáci poznávají náš svět, i sebe sami, své možnosti i limity.

Kratochvílová popisuje projektovou metodu jako uspořádaný systém činností učitele a žáků, kde mají hlavní roli učební aktivity žáků a poradenské činnosti učitele mají spíše roli podporující a směřují pomocí nich žáka k dosažení vytyčených cílů a smyslu projektu. Z důvodu komplexnosti činností musí učitel využít různé dílčí metody výuky a různé formy práce.

Pro realizaci projektové výuky je důležitá organizace a uspořádání jednotlivých předmětů a je závislá na délce jejich trvání. Proto tato metoda bývá někdy odborníky označena jako organizační forma výuky.

V projektové výuce totiž lze kombinovat různé organizační formy, protože realizace projektu může probíhat buď ve skupinkách, či individuálně, popřípadě jako kombinace obou výše zmíněných způsobů. Může probíhat v rámci jedné třídy, nebo se do projektu může zapojit více tříd i různých ročníků. Za velký projekt pak lze považovat takový, do kterého se zapojí celá škola.

Dle dosavadních výsledků lze říci, že projektová výuka je přínosná, pokud je začleněná do ostatních forem školního učení a vyučování.

Mnoho odborných publikací se pak přiklání k názoru, že projektová výuka by se měla vnímat jako výchovná a vzdělávací strategie, což jsou promyšleně volné postupy, kterými se směřuje k naplňování klíčových kompetencí. Charakteristická je pro ně posloupnost činností při učení, které jsou promyšleně řazeny tak, aby se dosáhlo učebního cíle.

Samotný pojem projektová výuka nebývá vždy pedagogy správně pochopen. Často je zaměňován s jinými aktivitami. Je tedy třeba odlišovat, zda jde o skutečný projekt či jen o využití některého z jeho znaků. Projektovou výukou nelze nazvat např. tematickou vycházku, exkurzi nebo výlet bez spoluzodpovědnosti žáka.⁵⁷

2.3 Typologie projektů

Opět nenalezneme pouze jedno dělení, v průběhu staletí se vytvořilo mnoho druhů projektů, které lze dělit a třídit dle různých hledisek. Autoři dělí projekty podle specifických kritérií, která považují za důležitá, a dle toho jaký mají záměr a jaké jsou cíle jejich vlastní práce. Různých druhů dělení neustále přibývá a v literatuře se lze setkat se stále novými pojetími.

Již roku 1934 publikoval náš autor Žantova dělení projektů dle Kilpatricka (1934), který je považován za zakladatele projektové metody a projekty dělí podle jejich účelu:⁵⁸

„Sám W. Kilpatrick, zakladatel projektové metody rozlišuje projekty dle účelu takto:

1. Projekt, který se snaží vtělit myšlenku či plán do vnější formy. Konstruuje se tu jistá skutečnost (např. stavba člunu).
2. Projekt směřuje k prožitku z estetické zkušenosti (např. vytvoření obrazu).
3. Projekt usilující rozřešit problém – intelektuální obtíž (např. proč je nebo není rosa).
4. Projekt vedoucí k získání dovedností (naučit se násobilku).“⁵⁹

Žantovo dělení inspirované tímto se též týkalo čtyř oblastí dle účelů projektů. Jako první možný druh projektu uvádí projekt, který je vtělením myšlenky nebo plánu ve vnější

---

⁵⁷ [Srov.] DŮMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 25. – 27.

⁵⁸ [Srov.] DŮMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 37. – 38.

⁵⁹ KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 45.

formu. Obecněji řečeno jde o uskutečnění (zhmotnění) nějaké konkrétní myšlenky či plánu do materiální podoby. Pro druhou skupinou, stejně jakou u Kilpatricka, je specifický prožitek z estetické zkušenosti.

Další pojetí dělení přináší autoři Císař a Horák. Ti předchozí dělení zaměřené na účel rozšířili ještě o další dva body a to podle učebních předmětů a podle vzniku:

1. podle učebních předmětů- Do této skupiny spadají projekty konkrétní (např. ruční práce) a abstraktní projekty (např. mluvnické, slohové práce).

2. podle účelu- Tuto skupinu lze dále rozdělit na projekty k probírání a nacvičování nové látky, na projekty díky kterým žák získá úplně nové poznatky nebo naopak na projekty díky kterým se opakují již zvládnuté poznatky a jako poslední podskupina jsou projekty, které slouží k aplikaci poznatků na určitý životní problém.

3. podle vzniku- Poslední skupinu lze rozdělit do projektů spontánních, které se neplánovaně vytvořily na základě iniciativy dětí a na projekty, u kterých dal impuls pro jejich vznik vyučující, a žáci je přijali za své.

V současnější pedagogické literatuře pak můžeme najít ještě mnohem obsáhlejší množství variant dělení projektů. Jako jedno z velmi podrobných dělení lze uvést například autora Valentu, který člení projekty dle 5 kritérií (podle navrhovatele, místa, času konání, počtu žáků a podle velikosti).⁶⁰

U všech uváděných typologií projektů lze najít řadu podrobností. Z pár předchozích ukázek lze vybrat několik nejčastějších prvků, dle čeho autoři projekty odlišují:

Jedno z velmi důležitých hledisek projektu je původce projektu neboli navrhovatel projektu, který byl zmíněn i v předchozích kapitolách. Z počátku projekty vznikaly na základě zájmu a díky iniciativě samotných žáků, postupem času projekty začali navrhovat vyučující, kteří tím sledovali zároveň i splňování didaktických cílů. Velmi často se tak hovoří buď o projektech spontánních (žakovských), předem připravených (projekty navržené učitelem) a o projektech navržených společně učitelem a žáky.

Londýnská autorka J. Henry na základě své vlastní zkušenosti z projektové výuky navrhuje rozlišení dle dvou zásadních kritérií a to způsobu volby tématu projektu a zajištění materiálu pro jeho realizaci. Lze v jejich publikacích pak najít projekty dvou typů. Jako první

---

⁶⁰ [Srov.] DŮMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 39.

uvádí strukturovaný projekt, ve kterém student dostane již definované téma a zároveň je také dán způsob sběru informací a jejich zpracování. Jako druhý typ uvádí tzv. nestrukturovaný projekt, kde si student téma zvolí sám a postup zpracovávání je také nespecifikován.

Autorka tedy mluví o dvou druzích projektů, které se liší mírou studentovy svobody a učitelovou rolí, díky které vyučující více či méně ovlivňuje obsah a způsob zpracování projektu. Mimoto také autorka hovoří o projektech okrajových (hraničních) při kterých má student vždy dáno s jakým materiálem a jakým postupem bude pracovat.

Jedním z dalších podstatných hledisek k rozlišování projektů je účel projektu. Lze tento znak také popsat jako smysl projektu, díky kterému se vymezuje samotná podstata projektu. Pomáhá ujasnit proč konkrétní projekt realizovat. Právě účel musí mít žák i vyučující neustále na zřeteli a to po celou dobu projektu.

Opomenout by se neměla ani délka projektu. V současné zahraniční literatuře se vymezuje rozsah projektu dle počtu slov. U nás se jedná o délku z hlediska časového (hodiny, dny, týdny). Naše časové rozdělení má nepřesnou a velmi obecnou podobu, což může mnohdy vést ke špatnému určení typu projektu. O přesnější vymezení typů projektů z hlediska časového se pokusili autoři V. Š věc aj. Maňák. Za projekt krátkodobý se na prvním stupni uvádí projekt s maximální časovou délkou jednoho dne. Projekt s obdobím jednoho týdne se nazývá projektem střednědobým. Jako dlouhodobý projekt je pak považován projekt, který trvá déle jak jeden týden a maximálně jeden měsíc. Projekt přesahující jeden měsíc se pak uvádí jako mimořádně dlouhý.

Další typ dělení se týká místa či prostředí, ve kterém je projekt uskutečňován. V historii se projekty konaly spíše v domácím prostředí nežli ve školním prostředí. Dnes jsou projekty realizovány především jako školní. Patrný je rozvoj projektů navazující na školní činnost a čistě domácí projekty už nejsou tolik obvyklé.

Další prvek projektu je hledisko počtu účastníků. Projekty se tak rozdělují na individuální a kolektivní. Ty se dále dělí na skupinové, třídní, ročníkové, školní nebo individuální či hromadné.

Poslední hledisko, které je třeba uvést je způsob organizace. V reformním období minulého století byla organizace projektu úzce spjata s věkem žáků. V nižších ročnících se dříve požadovaly projekty, které učivo integrovaly do přirozených celků. Ve vyšších ročnících se naopak realizovaly jednopředmětové projekty. V souvislosti s novými RVP ZV se budou

projekty vytvářet buď z jednoho předmětu, či projekty z předmětů příbuzných, které jsou z jedné vzdělávací oblasti, či z předmětů blízkých ale z jiných vzdělávacích oblastí a nakonec projekty nepředmetové, které respektují průřezová témata z RVP ZV.⁶¹

V odborné literatuře lze pravděpodobně nalézt další typy dělení projektů. Výše uvedená dělení jsou nejčastější a lze říci i nejdůležitější. Zároveň je také důležité si uvědomit, že projekty realizované na školách závisí jak na angažovanosti učitelů, tak i na materiálních a finančních možnostech školy. Tyto dva aspekty pak částečně udávají i druhy projektů, které lze na dané škole uskutečnit.⁶²

2.4 Fáze projektové práce

Projektové vyučování je poměrně časově náročné jak z hlediska přípravy projektu, tak i na jeho samotnou realizaci. Před dosažením projektového závěru, který by měl být identický s dosažením výsledného produktu, musí projekt projít jednotlivými fázemi.⁶³

Dle Kilpatricka prochází projekt čtyřmi fázemi, které jsou velmi podobné vědeckému postupu poznání, jak jej popsal J. Dewey. Jako první krok uvádí záměr, následuje plán, provedení a nakonec hodnocení.⁶⁴

Jeden z rozdílů mezi tradičním vyučováním, ve kterém učební činnosti řídí a plánuje pouze učitel je, že v projektové výuce se na plánování všech fází podílí učitel spolu s žáky. V tomto hledisku viděl Kilpatrick jedinečný potenciál projektového vyučování. Zejména pak vyzdvihoval motivaci a aktivní účast na vlastním sebevzdělávání. Následující část kapitoly se bude zabývat jednotlivými fázemi realizace projektu.

První fáze projektu – záměr je označován jako výchozí bod, při kterém je zapotřebí zvolit správné téma. Mělo by představovat problém, jenž bude žáky vybízet k jeho řešení. Téma projektu může vzniknout zcela spontánně v průběhu vyučovacího procesu ze strany dětí nebo ze strany vyučujícího. Pokud téma navrhne učitel, je pro úspěšné uskutečnění projektu a dosažení vytyčených cílů důležité, aby se děti s navrženým tématem ztotožnili a přijali ho zcela za svůj.

---

⁶¹ [Srov.] KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. s. 45. – 46.

⁶² [Srov.] DŮMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 41.

⁶³ [Srov.] DŮMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. s. 32.

⁶⁴ [Srov.] VALENTA, Josef. *Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993. s. 6.

Další fází je plánování projektu, při kterém učitel spolu s žáky přemýšlí o tom, čeho a proč chtějí dosáhnout. Zaznamenávají si také vše, co žáky v souvislosti s tímto tématem napadne a zjišťují také, co o daném tématu už vědí. Dále pak zvažují a navrhnou výsledný produkt a jeho prezentaci. Během této fáze také konkretizují představy o průběhu projektu, promýšlejí řešení a společně rozvádí jednotlivé kroky v projektu a jeho časovou náročnost.

Při další fázi tedy samotné realizaci nebo provedení projektu žáci mohou pracovat buď samostatně, nebo ve skupinách na úkolech, které si stanovili v předchozí fázi. Mohou tak vyhledávat informace, zajišťovat potřebný materiál, třídít ho, zpracovávat ho, čímž rozvíjejí své schopnosti, fantazii, tvořivost a kreativitu. Během realizace a zvláště pak při skupinové práci se mezi žáky posiluje soudržnost a odpovědnost za výsledek práce.

Poslední fází je hodnocení, které by mělo obsahovat prezentaci projektu a jeho celkové zhodnocení. Učitel by neměl hodnotit pouze úroveň poznatků a vědomostí získaných při projektu, ale také by se měl zaměřit na zvolený způsob řešení, iniciativu, uplatnění tvořivosti a také spolupráci s ostatními.⁶⁵

Jak projektová metoda tak i tyto její čtyři fáze byly v průběhu vývoje dále propracovávány a zpřesňovány. Jejich zpřesněné a rozšířenější pojetí lze najít například v dílech J. Kratochvílové, J. Maňáka, V. Švece, A. Nelošovské, J. Skalkové či J. Valenty.

2.5 Projektová metoda ve výtvarné výchově

Současné pojetí výtvarné výchovy se snaží podporovat každého žáka tak, aby přiměřeně svým schopnostem rozvíjel svou osobnost, aby samostatně pozoroval a přemýšlel, aby tvořivě a z více pohledů přistupoval k řešení složitých otázek. V rámci výtvarné výchovy se mohou tyto cíle naplnit díky problémovému vyučování. Díky vhodným podnětům je probuzen zájem o svět, předkládá problémy, které navozují řetězce souvislostí. Učí nejen hledat odpovědi, ale také si je klást a směřovat je hlouběji. Svobodným myšlením se dítě dostává za rámec svých dosavadních zkušeností a tak se vyhýbá ustáleným a svazujícím názorům. Objevuje tak nové světy pro sebe i pro ostatní a sám sebe obohacuje. Žák dospívající v takovémto prostředí si utváří svébytný postoj jak ke svému výtvarnému projevu, tak i ke všemu kolem sebe.

---

⁶⁵ [Srov.] HYPLOVÁ, Jana. *Využití projektového vyučování k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků základní školy*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2010. s. 41.

V rámci problémového vyučování dochází ke komunikaci mezi účastníky výtvarně výchovného procesu a to na různých úrovních. Ty nejdůležitější komunikační vazby se týkají každého jednotlivého žáka a jednatel je pak ten, ke komu se s tématem a s žádostí o jeho ztvárnění obracíme. Námět by ho měl plně zaujmout, jedinec by měl mít snahu objevovat a hledat jeho podstatu a výtvarným jazykem či slovem se o toto poznání dělit s ostatními.

Samotná iniciativa žáka by měla být ve výtvarném procesu v rovnováze s osobnostním vkladem učitele a s jeho schopností působivě a současně taktně interagovat. V praxi tedy výtvarný pedagog koncipuje a motivuje výuku tak, aby co nejlépe odpovídala jeho vlastnímu vztahu k životu, lidem a k výtvarnému umění. Současně se snaží, aby v rámci své koncepční rozvahy vyšel plně vstříc zájmům žáků a poskytl jim podněty pro samostatné hledání a zodpovídání otázek.⁶⁶ Učitelovu činnost autorka Roeselová detailněji popisuje takto: „Vlastním vkladem tak *otevřít dialog, v kterém respektuje postoje žáků a podporuje svobodné rozvíjení jejich myšlenek.* Zvládnutí této pedagogické a komunikační roviny je náročné. Učitel cítí potřebu usnadnit dítěti cestu a nabízet mu svá řešení nebo dokonce výtvarný názor. Čím naléhavější je tato snaha, tím spíše se mívá účinkem. Snaží-li se učitel předat všechno co ví a co cítí, ztrácí komunikační kontakt. Stává se více mentorem než iniciátorem samotného tvůrčího úsilí. A pokud do tohoto procesu vstupuje i svými výtvarnými názory, nezdravě žáky ovlivňuje a vnáší do jejich projevu cizorodé prvky.“⁶⁷ Z tohoto důvodu je důležité realizovat výuku výtvarné výchovy v rámci nepředpojaté pedagogické práce tedy nechávat rozhodnutí o nastoupené výtvarné cestě na žáka samém. Postoj, který se vyhýbá předem vytvořené představě výsledného artefaktu, podporuje dětskou fantazii a pomáhá utvářet podstatně atraktivnější náplň výuky pro všechny účastníky. K nejzřetelnějšímu obohacení výtvarného myšlení dochází při řetězení výtvarných úloh, tedy i při výtvarném projektu.

Autorka Věra Roeselová uvádí, že nejcennějším přínosem projektové výuky je změna myšlení, díky které mohou účastníci projektu dospět k procesu mnohostranného vnímání světa. Učitel i jeho žáci nevidí jen zjednodušený obraz skutečnosti, ale jsou ho schopni dané téma vnímat jako obtížně uchopitelnou realitu s mnoha možnostmi. Pojetí tématu projektu směřuje do několika proudů výtvarných aktivit, díky kterým jsou rozvíjeny základní myšlenky. Čím více je řešení tématu přehlednější, strukturovanější, tím více jsou jeho myšlenky srozumitelnější:⁶⁸ „S nejvyváženější skladbou výtvarného projektu se setkáváme tam, kde spojení jednotlivých myšlenkových proudů připomíná logiku křížové klenby v architektuře.“

---

⁶⁶ [Srov.] ROESELOVÁ, Věra. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1997. s. 26.

⁶⁷ ROESELOVÁ, Věra. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1997. s. 26.

⁶⁸ [Srov.] ROESELOVÁ, Věra. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1997. s. 33.

Východiskem pro první výtvarné projekty se stává tematická řada⁶⁹, kterou dále rozvíjí odbočující myšlenkové či výtvarné podněty. Touto hrou s námětem a s jeho různými aspekty jsme k výtvarným projektům dospěli asi všichni.⁷⁰

---

⁶⁹ = krátké a srozumitelné útvary, které rozvíjejí kterýkoli námět, úsek učební látky nebo výchovný problém

⁷⁰ ROESELLOVÁ, Věra. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1997. s. 33.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 Výtvarný projekt: Moje město Třeboň

Nedílnou až stěžejní součástí této práce je samozřejmě část praktická, která představuje samotný výtvarný projekt Moje město Třeboň. Následující kapitola se tak bude věnovat cíli, průběhu a závěrečným reflexím odučených lekcí.

3.1 Přípravná fáze

Projekt je složen z osmi námětových celků na sebe navazujících a navzájem provázaných. Většina těchto lekcí je sestavena na dobu dvou vyučovacích hodin. Jedna výjimka je lekce nazvaná Na hodinu středověkým kronikářem, při které je plánováno i s návštěvou samotného archivu a dále také lekce Svět pod hladinou třeboňských rybníků, kde je doporučena návštěva místního akvária. Zvláště je třeba také počítat s úvodní i závěrečnou hodinou.

Odučené námětové celky byly realizovány přímo v srdci města, tedy na nižším třeboňském gymnáziu. Vzhledem k větší časové náročnosti projektu, jsme se rozhodli realizovat pouze polovinu, tj. čtyři výtvarné dvouhodinové lekce. A protože byl projekt uskutečněn v únoru až březnu, což bylo nejen období s velkou absencí kvůli chřipkám, ale také období, kdy třídy jezdily na lyžařské výcviky, muselo být těchto pět lekcí ještě rozděleno do dvou tříd a projekt nakonec trval až do poloviny dubna. Jednalo se tedy o primu, která je složena z třiceti žáků, přesněji osmnácti dívek dvanácti chlapců. A druhá třída, která se tomuto projektu věnovala, byla sekunda, kde je čtrnáct dívek a sedmnáct chlapců. První menší problém byl, že musela být vybrána pouze polovina lekcí a ty sestaveny takovým způsobem, aby nebyly úplně vytržené z kontextu, ale tvořily alespoň nějaký celek. A i tak to samozřejmě do průběhu samotného projektu zasáhlo. O to složitější bylo tyto 4 lekce rozdělit ještě mezi dvě další třídy. To znamenalo vždy každou třídu nejdříve uvést do problému, tématu projektu a vysvětlit jim, proč se tím vůbec zabýváme a pak následovaly samotné tematické lekce. Domnívám se, že pokud by bylo možné projekt realizovat s jednou třídou a mít více času, byl by zážitek z něj pro žáky ještě mnohem intenzivnější a přinesl by ještě více nadšení. I přesto však na žácích bylo vidět, že téma Třeboň je zajímavá a to, že šlo o žáky, kteří v Třeboni bydlí či zde minimálně studují, jejich zájem ještě více podnítilo.

Zároveň zde v době tohoto projektu probíhala akce „Edison“, kdy na jeden týden na místní gymnázium dorazilo šest studentů z různých zemí světa. Místní studenti si tak pro ně museli nachystat program o Třeboni a díky tomu jsme mohli jejich nabyté poznatky o Třeboni

propojit a využít v našem projektu. Žáci tak znali například různé zajímavosti o místních památkách a většinu z nich se svými hosty i navštívili, což zde mohli krásně využít a to především v lekcích týkajících se památek a urbanismu Třeboně.

Na chodbách gymnázia je pravidelně obměňována výstava výtvarných prací místních studentů. Vybrané artefakty žáků z tohoto projektu tak byly vystaveny přímo v prostorách školy, což bylo realizováno v době, kdy už tato diplomová práce byla dopsána, není zde proto bohužel zdokumentována.

3.2 Jednotlivé lekce projektu

Jak již bylo zmíněno výše, jedná se o osm námětových celků většinou na dobu dvou čtyřiceti pěti minutových hodin. Celý projekt je koncipován tak, aby se žáci mohli zabývat všemi oblastmi s Třeboní spojenými (viz. obr. 17: Myšlenková mapa.). Záměrem projektu bylo, aby se žáci díky němu mohli na Třeboň podívat jinýma očima a poznat ji ze všech možných úhlů pohledu, nejen jako lokaci, kam například dojíždí pouze studovat. Cílem také bylo, aby dokázali ocenit a vážít si města, ve kterém bydlí či studují. Tedy např. na Třeboň nahlížet i jako na přírodní rezervaci, která pro výtvarnou výchovu skýtá mnoho krásných námětů – zrcadlící se rybníky, bohatá vegetace, chránění živočichové, nebo na Třeboň jako významnou památkovou rezervaci, či na „živou Třeboň“, protože z tohoto města pochází mnoho známých a významných osobností. Z tohoto důvodu je projekt rozdělen na jakési „oddíly“ věnující se vždy určitému pohledu na tuto aglomeraci. V této kapitole bude popsán celý projekt, tedy každá jeho hodina. Jednotlivé lekce jsou však ještě detailněji popsány v Přílohách: IV. Přípravy na jednotlivé lekce projektu.

Úvodní lekce

Zcela na začátku projektu by bylo vhodné jednu hodinu věnovat jako hodinu úvodní, ve které by s projektem žáci byli seznámeni, dozvěděli by se, čeho se týká a jak dlouho se jím budeme zabývat. Poté by přišli na řadu samotní žáci, kteří by se po jednom vždy představili (pokud třídu neznáme) a stručně by řekli, jaký mají vztah k Třeboni (např. bydlím zde, studuji zde). Následuje aktivita nazvaná asociační řetězec. Probíhá tak, že každý žák postupně řekne jedno slovo, které se mu vybaví, když se řekne Třeboň, ale nesmí se opakovat stejná slova. Nakonec by na velký papír společně zaznamenali myšlenkovou mapu opět na téma Třeboň, se

kteřou by pracovali po zbytek projektu. Vhodné by bylo, aby ji žáci při dalších lekcích měli vždy na očích. Zároveň by tak mohli své postřehy a myšlenky do ní zaznamenávat po celou dobu. Pomohla by jim také si uvědomit, co pro ně Třeboň představuje a co všechno toto město může nabídnout.

Po úvodní lekci již následuje první část projektu, která se věnuje urbanistickému řešení města a jeho památkám. Tato část projektu se skládá ze tří na sebe navazujících lekcí.

Mapa mého města

„Takhle vidí toto starobylé sídlo básník nebo pták…

Vím, že onen pták se jmenuje rybák nebo racek, jemuž se zde v kraji lidově říkávalo káně. Právě do racka jsou vtěleny lidské duše.

Co spatřuje ptačí oko, to viděl nejprve Bůh a po něm člověk, co Třeboňsko přetvořil ke své velikosti, ke svému renesančnímu obrazu.

Čas se zde zastavil právě na konci rožmberského majestátu, k němuž se musíme stále vracet.

Renesanční je i prstýnek města, v němž jsou vloženy kameny rané gotiky, ale i hýřivé filigrány baroka. Zvláštní, smaragdově zelený odraz vydává tento šperk. Obestírá ho zeleň lesů a močálů podtržená modrou vodou. Nostalgický svár pevniny a vodstva.“

Miroslav Hule

První z nich je lekce nazvaná Mapa mého města. A výše uvedený text od Miroslava Hule je přesně ta myšlenka, jejíž část se nachází i v samotném úvodu práce, a hlavně také vystihuje téma této hodiny. Protože jak asi toto nádherné město vidí letící pták? Dnes nám pro představu slouží mapy či letecké snímky. Jak ale vznikaly mapy dříve? A jak vypadá pohled na Třeboň z výšky a jak vypadaly historické mapy Třeboně? Jak moc se změnila? To všechno jsou otázky této hodiny.

Samotné práci na artefaktech předchází motivační část hodiny, kdy si žáci nejdříve složí rozstříhanou mapu města spolu s výše uvedeným textem, který si po složení přečtou nahlas. Následně se zaměříme na historické mapy Třeboně a na její části, popovídáme si, jak umělci při

zakreslování mapy asi postupovali, když v té době neměli žádný fotografický snímek z letadla (viz obr. 12). Poté si popovídáme o urbanismu města a o tom jak ho znají žáci osobně.

Tato lekce by tedy měla žáky seznámit s urbanismem města. Úkolem pro žáky je, vytvořit mapu města, která se bude skládat z jednotlivých linorytů žáků. Žáci si proto nejdříve musí zvolit měřítko mapy a rozdělit si ji na části, kdy každou část bude mít za úkol jeden žák. Poté bude následovat samostatná práce, při které bude každý pracovat na svém linorytu. Po tisku by se měly jednotlivé artefakty dát „spojit do jednotné mapy města“.

Díky této dvouhodinové lekci žáci získali či si ujasnili urbanismus města a jeho celkový obraz.

Třeboňská zákoutí – Třeboň tak trochu jinak

Na předchozí lekci Mapa mého města navazuje další dvouhodinová lekce týkající se třeboňských památek. Jak jsme se mohli dočíst v kapitole 1.2 Původní urbanistika města s architektonickými skvosty, je město známé jak svým historickým jádrem, tak i okolními památkami jako je např. Schwarzenberská hrobka. Známý je též fakt, že Třeboň byla roku 1976 vyhlášena městskou památkovou rezervací a není se tak čemu divit, že i památkám je věnovaná část projektu. Vhodné by bylo udělat na začátku lekce, či nějakou hodinu před ní, s žáky krátkou procházku po místních památkách, aby měli možnost si je pro své studie alespoň oživit. Žáci by si také mohli o každé památce připravit základní informace a nějaké zajímavosti.

Cílem lekce je najít nějaké netypické třeboňské zákoutí či vybrat zajímavou část památky a následovně vytvořit kresebnou studii na tuto vybranou pamětihodnost či zákoutí. Na závěr pak každý žák představí svou studii a památku a sdělí o ní nějaké informace a zajímavosti, pokud už tak žáci neučinili na procházce po místních památkách. Lze si také na mapě z minulé lekce ukázat, kde se památka nachází.

Znak mého města

Třeboň má jak svůj znak, tak i od roku 2012 své logo (viz. obr. 13 a 14), které je používáno jako marketingová značka. V době jeho vzniku bylo tématem nejedné diskuze v Třeboni, řešilo se, je-li logo potřebné či nikoliv, když má město svůj historický znak. My se nebudeme zabývat užitečností loga, ale v rámci této lekce si žáci vyzkouší práci designéra

a navrhnou znak/ logo Třeboně. Znak by neměl být příliš složitý, tak aby se dal využít na jakékoli propagační materiály města, zároveň by měl ale diváka zaujmout. S žáky je dobré si buď nejdříve udělat krátký brainstorming na téma Třeboň, anebo poukázat a zopakovat myšlenkovou mapu, vytvořenou v první hodině samotnými žáky, abychom si ujasnili a vzpomněli si, co je pro toto město typické a dalo by se pro znak využít. Poté by měla proběhnout krátká prezentace, která se týká znaku města Třeboň, erbu města a pečete. S žáky si povíme jaký je mezi nimi rozdíl a na co je město používá/ používalo, kdy a kdo znak našeho města navrhl a jak vypadaly jiné návrhy. Prezentace zároveň obsahuje znaky jiných českých měst.

Hodnocení bude probíhat kolektivně. Každý žák představí svůj návrh ostatním. Uvede například, proč zvolil tento motiv, proč tyto barvy. Poté se mohou rozložit díla vedle sebe a proběhne tajné hlasování. Nakonec tak budou vybrány tři znaky, které by „konkurz města“ vyhrály.

Zrcadlení – krajina dvojího nebe

Z oblasti památek a urbanismu města se touto lekcí přesouváme do oblasti místní přírody a krajiny.

Znamé je přirovnání, že Třeboňsko je krajinou dvojího nebe. A přesně o něm je tato dvouhodinová lekce. Lekce se ze začátku zaměří na to, jak tento citát chápou žáci, co tím chtěl autor říci, neboť právě v tomto krásném kraji zanechal svůj odkaz velmi známý rybníkář Jakub Krčín a nejen on, kterému je věnován odstavec v kapitole Třeboň pod křídly významných aristokratických rodů strana 15.

Toto téma bude provázet slovo zrcadlení. Žáci si zkusí přijít na to, kde všude může docházet k zrcadlení a co má Třeboňsko s tímto slovem společného a hlavně si vyzkouší techniku koláže právě na téma zrcadlení. Kompozice koláže a způsob zpracování je ponechán zcela na studentech. Je tedy na nich jestli se bude jednat o koláž složenou pouze z obrázků, nebo jenom ze slov vystříhaných z novin, či kombinace obou dvou. Důležité je, aby splnili téma zrcadlení.

Třeboňští velikáni

Nejmohutnější dub na Třeboňsku s obvodem kmene 851 cm je starý 400 let a rozhodně není jediným velikánem v širokém okolí (viz. obr. 16). Mnoho a mnoho kilometrů hrází místních rybníků by se bez těchto obdivuhodných stromů, které je mimo jiné zpevňují, neobešly. Z tohoto důvodu nemohou být opomenuti a mají tak čestné místo v našem projektu. Tato lekce navazuje na předchozí dvouhodinu nazvanou Zrcadlení a je tedy další „jednotkou“ v oblasti projektu týkající se přírody a okolí Třeboňska.

S žáky si v této lekci nejdříve projdeme fotografie vybraných dubů, při této příležitosti proběhne diskuze o dubech a povídání si, co vše o nich víme. Zaměřit bychom se měli také na stavbu tohoto stromu (jakou má kůru, hmotu celkového stromu, tvar listů).

První hodinu si žáci vytvoří podkladovou malbu pomocí vodových či akvarelových barev znázorňující zrcadlící se hladinu rybníků. Druhou hodinu pak do této malby zakreslí tuší starý mohutný dub, tak jak ho znají z místních hrází.

Svět pod hladinou třeboňských rybníků

Úkolem další lekce z oblasti fauny a flóry okolní krajiny je získat povědomí o tom, co nám „plave v místních rybnících a sádkách“, neboť jak jsme se mohli dočíst již ve zmíněné kapitole: 1.1.1 Třeboň pod křídly významných aristokratických rodů, právě rybníkářství k Třeboňsku neodmyslitelně patří již od dob Rožmberků.

Po krátké diskuzi na úvod na téma: „Jaké ryby se chovají v místních rybnících a sádkách“ by mělo proběhnout představení jednotlivých druhů místních ryb a povídání si o nich (zajímavosti, potrava, atd.). Vše probíhá formou diskuze, kdy se učitel žáků vyptává a snaží se je zapojit. Navíc je tato lekce jako stvořená pro uskutečnění návštěvy místního akvária, které se nachází přímo na náměstí. Sladkovodní akvária přiblíží návštěvníkům svět pod hladinou třeboňských rybníků. Lze si tak prohlédnout štika, sumce, candáta, kapra i další sladkovodní ryby. Ti šťastnější mohou zahlédnout i úhoře, který se ukazuje jen občas.

Následně si každý žák vybere místní druh ryby, který ho zaujme. Vyzkouší si kresebnou studii tuší šupiny a nakonec vytvoří z keramické hlíny 3D model konkrétního druhu ryby, kterou si vybral (kapr obecný, štika obecná, candát obecný...). Hodnocení bude probíhat kolektivně, kdy všechny modely ryb se vystaví ve třídě na lavice vedle sebe a přiloží se k nim

daná studie šupiny. Každý žák pak ostatním představí svou rybu a může o ní sdělit i nějaké zajímavosti, které se dozvěděl.

Na hodinu středověkým kronikářem

Jedná se o časově nejnáročnější lekci tohoto projektu, o to ale zajímavější. Koncem 14. století bylo v Třeboni období, které bylo poznamenáno horlivou činností místních mnichů augustiniánského kláštera a začíná vznikat cenná klášterní knihovna. Vynález knihtisku je zatím skryt pod rouškou budoucnosti. V Třeboni však na svět již přicházely díky místním mnichům první knihy a právě tomuto období je též věnován odstavec v kapitole 1.1.2 Třeboň pod křídly významných aristokratických rodin strana 13.

Literární činnost a archivnictví se od této doby rozvíjí a rozšiřuje po celou dobu. První systematizaci archivu a knihovny provádí Václav Březan, kterému se věnuje kapitola 1.3 Živá Třeboň – 1.3.2 Třeboňský archivář a kronikář.

Tuto významnou oblast spojenou s Třeboní jsme tak v našem projektu nemohli vynechat a věnovali jsme jí nejdelší lekci, která se skládá ze dvou dvouhodinových lekcí. Prvních 45 minut by mělo být věnováno návštěvě místního archivu, ať o něm žáci získají širší povědomí a nebojí se ho do budoucna využít, zároveň nám poslouží jako úvodní motivace této lekce. K motivaci také poslouží krátká prezentace, která žáky uvede do problematiky písma, jeho historie, druhy písma a celkově o problematice designu písma. Následovat bude výroba ručního papíru. Během další dvouhodinové lekce si navrhnu vlastní design písma svého jména a ten pak využijí při popsaní svého ručně vyrobeného papíru.

Chtěl/a bych vám představit .....

„Město samozřejmě neutváří pouze historie a památky, ale i místní obyvatelé a rodáci, kteří odsud pocházejí. Nelze tak opomenout významné treboňské osobnosti, kterým se následně budeme věnovat. Za dlouhou historii města lze najít takových osobností spoustu...“ touto větou začíná kapitola 1.3 Živá Třeboň. A nelze významné treboňské osobnosti opomenout ani v našem projektu. Významnou osobností už se trochu zabývala předchozí lekce „Na hodinu středověkým kronikářem“, ve které nejednou zaznělo známé jméno Václav Březan. Snahou této lekce je vytvořit specifické „výtvarné prezentace“ žáky vybraných známých osobností Třeboňska. Hodina by měla začít krátkou úvahou a brainstormingem na téma osobnost

Třeboňska a nakonec krátkou diskuzí o významných místních lidech, jejich životě a přínosu pro toto město či okolí.

V této lekci tedy bude žáky vytvořena specifická prezentace těchto významných jedinců. Jednalo by se o kombinaci 3D a 2D objektů a navíc i s textem o dané osobnosti, která by ji divákovi představila a poskytla o ní obrázek. Při této práci je možné, aby žáci pracovali ve skupinkách. Zároveň nejsou záměrně stanoveny výtvarné techniky pro výrobu tohoto artefaktu, ale jsou zcela ponechány na samotných žácích. Lekci by bylo vhodné zakončit představením jednotlivých vzniklých artefaktů a osobností, které byly jejich námětem.

Závěrečná lekce

Při závěrečné hodině by mělo dojít k zakončení projektu a celkovému shrnutí jeho průběhu. Opět by bylo vhodné si s žáky sednout do kruhu a každému dát prostor, aby se mohl k projektu vyjádřit, co se žákům dařilo co nikoli, co se jim líbilo, co je zaujalo a jestli jim lekce o Třeboni přinesly něco nového. Následně by měl učitel spolu s žáky připravit artefakty pro výstavu. Kdy učitel by zde měl spíše plnit roli rádce a pomocné ruky. Žáci by měli mít alespoň částečně možnost rozhodnout o způsobu vystavení a účastnit se samotné instalace, což se například u sekundy velmi osvědčilo, jak se píše níže v reflexích. Například u artefaktů vzniklých z lekce Svět pod hladinou třeboňských rybníků si každý žák k tomu svému může vytvořit popis a pár zajímavostí týkající jím vybrané ryby, aby se divák mohl dozvědět i něco nového.

3.3 Reflexe odučených lekcí

Následující kapitola se bude zabývat reflexemi mnou odučených hodin a kladů či záporů, co jsem si z nich odnesla.

Jak bylo již uvedeno výše v kapitole Jednotlivé lekce projektu, nebylo vůbec jednoduché vybrat jen pár lekcí a rozdělit je mezi dvě třídy. Rozhodla jsem se tak, že vždy jedna třída se bude věnovat pouze jedné oblasti projektu. Prima se tedy zaměřila na Třeboň jako město památek a sekunda se věnovala přírodě a okolní krajině. Každá třída měla nejprve jednu hodinu úvodní a poté dvě lekce trávající devadesát minut a nakonec opět jednohodinovou závěrečnou

lekcí. S primou se nám navíc naskytla jedna čtyřiceti pěti minutová hodina navíc, kterou jsme též využili (viz. dále: Na hodinu středověkým kronikářem).

Úvodní hodiny probíhaly vždy tak, jak byly popsány výše, žáci se posadili do kruhu a byly jim sděleny základní informace o tomto projektu a následně se každý žák představil. Poté následovala aktivita tzv. asociační řetězec na téma Třeboň. Nakonec si žáci společně vytvořili myšlenkovou mapu na stejné téma.

Závěrečná hodina probíhala tak, jak byla opět popsána výše. Tedy spíše jako diskuze o projektu opět v kroužku, co se žákům dařilo, co nikoli, co se jim líbilo, co je zaujalo a jestli jim lekce o Třeboni přinesly něco nového. Poté jsme připravili vzniklé artefakty pro výstavu. Na Gymnáziu v Třeboni bývají pravidelně na chodbách vystavovány výtvarná díla od místních žáků a studentů, nebyl proto problém domluvit s vyučujícím i výstavu artefaktů z našeho projektu, jak bylo již uvedeno v kapitole Přípravná fáze.

Znak mého města

Žáci primy znali znak města i logo od vidění, ale nevěděli o nich nic víc, proto je úvod hodiny zaujal a dost se dotazovali a zajímali je i loga jiných měst, které jsme si promítli. Při vymýšlení správného designu znaku se nám osvědčily volné papíry, na které si žáci nejdříve dělali kresebné návrhy, ze kterých si pak vybrali ten nejlepší a s tím dále pracovali již na čtvrtce.

Pár žáků také stálo velmi o to, aby mohli pracovat ve dvojicích. Což jsem jim po krátké úvaze dovolila, ale upozornila jsem je, že je klíčové se domluvit na kompromisu a to není vždy jednoduché.

Těžší v hodině pro ně bylo vytvořit takový znak, aby byl originální, nápaditý, aby diváka zaujal a zároveň nebyl příliš složitý. Mnoho žáků si již v návrzích vytvářelo příliš detailní a složité vzory. Nakonec většina svou kresbu upravila tak, aby se jednalo o logo. Samozřejmě byl velmi častý námět ryba či rybník, což se není úplně čemu divit, když se jedná o znak Třeboně. Našli se ale i tací, kteří například vytvořili parník, nebo pro svůj znak využili obrysu věže z náměstí. V neposlední řadě je potřeba zmínit, že se jednalo o žáky ve věku jedenácti až dvanácti let, a i během této lekce vzniklo pár nápaditých znaků/ log pro naše město.

Třeboňská zákoutí – Třeboň tak trochu jinak

Byla to druhá lekce s primou, věděli už tedy, na jakém projektu se podílí. Právě v této lekci jsem mohla využít již zmíněného EDISONA a toho, že žáci mezinárodní návštěvu městem prováděli pár dní před touto lekcí, takže měli místní památky v živé paměti. Navíc jsem je dopředu upozornila, že se jimi budeme zabývat, tak ať se na ně při procházce zaměří a zkusí najít nějaké zajímavé místo či část památky. Projekt byl vyučován v únoru a březnu, a já jsem doufala, že se počasí umoudří a bude lepší. Počasí lepší nebylo spíše naopak. Byli jsme tak odkázaní pouze na pobyt ve třídě. O to více jsme ocenili, že žáci už město měli prošlé. Kdyby nám však vyšlo počasí a bylo alespoň trochu možné vyjít ven a neměli žáci nedávno EDISONA, udělali bychom si procházku po místních památkách před samotnou činností žáků. Takhle jsem tedy žákům vytiskla fotky památek, přinesla spoustu knih o Třeboni s fotodokumentací a někteří žáci přišli též připraveni s již vybranou památkou. Jiní žáci využili s dovolením svých mobilních telefonů a fotky si sami vyhledali.

Úkolem, jak už bylo zmíněno výše, bylo najít nějaké netypické třeboňské zákoutí či vybrat zajímavou část památky a následovně vytvořit kresebnou studii na tuto vybranou část památky či zákoutí. Většina žáků přiznala, že kresebnou studii zatím nezkoušeli, tudíž jsme si vysvětlili, jak pracovat s tužkou, jak mohou stínovat, jaké jsou velikosti tužek a k čemu a poté začali kreslit. Upozornila jsem je, že nejde o to nakreslit celou památku, ale že mají vybrat jen část, která je zaujme, nebo nějaké hezké zákoutí, i přes to někteří dělali celou památku. Po dokončení prací jsme to vyřešili tak, že si vyrobili z papíru rámečky a na svých památkách jimi „zvýraznili“ tu část, která jim přišla nejzajímavější.

Způsob, kterým měly být vzniklé artefakty vystavené, jsem nechala na žácích a po domluvě jsme se rozhodli, že na tom budou pracovat naši poslední hodinu. Někteří tedy pracovali na úpravě artefaktů pro výstavu a zbytek chtěli pokračovat v lekcích viz. odstavec níže Na hodinu středověkým kronikářem.

Na hodinu středověkým kronikářem

Čtyř hodin už se nám bohužel nedostávalo, přesto jsme se s některými žáky po domluvě rozhodli vyzkoušet alespoň část této navržené lekce. Zbylá část třídy se rozhodla připravit vzniklé artefakty na výstavu, která se v prostorách školy bude konat. Záměrem bylo artefakty Třeboňská zákoutí „spojit“ do jednoho celku, tak aby si divák mohl porovnat a prohlédnout jednotlivá místa či památky vedle sebe. Žáci si tak vybrali své zástupce a dobrovolníky, kterým

udělili svou důvěru a nechali je pracovat s jejich artefakty. Bylo tak otázkou, jak díla pospojovat dohromady. Žáci vyzkoušeli na velkém formátu papíru různé kombinace a nakonec vybrali tu, která se jim líbila nejvíce (viz. Přílohy: Fotodokumentace z průběhu projektu na gymnáziu obr. 5 - 6). Byla jsem nadšená, že se sami žáci rozhodli ujmout blížící se výstavy jejich děl a že se sami domluvili, kdo na čem bude pracovat. I přes maličké chybičky je nutné brát v potaz a ocenit to, že žáci si celou činnost řídili sami a to od výroby artefaktů až po jejich výstavní podobu. A o to přesně v projektu jde, učitel navrhne téma a žáci by jej měli přijmout za své.

Zbylá část třídy přesněji, šest žáků, se věnovala části lekce nazvané „Na hodinu středověkým kronikářem“. Vytvořili návrhy na design písma svých jmen. Jeden z žáků se věnoval středověkému typu písma a zbylí žáci se rozhodli navrhnout modernější typy písma.

Zrcadlení – krajina dvojího nebe

Tuto lekci jsem absolvovala společně se sekundou. Naší výhodou v této hodině bylo, že jsme žákům poskytli opravdu velké zásoby starých časopisů a novin a díky tomu měli žáci velké množství podkladů pro své náměty. Pokud by tomu tak nebylo, poprosila bych studenty předem, ať každý na tuto hodinu donese nějaké noviny či časopisy.

Podmínkou této práce bylo dodržení tématu – zrcadlení. Nakonec se nenašel nikdo, kdo by ho vůbec nedodržel, pár žáků se ale bohužel od tématu lehce odchýlili. Někteří chlapci koláž zrcadlení ztvárnili v politickém duchu. Při práci na kolážích, dle slov jejich učitele, se najde vždy nějaký jedinec, který do politiky zabrousí. Vzniklo ale také pár opravdu povedených koláží. Zajímavé bylo pak samotné hodnocení a představování jednotlivých artefaktů na konci hodiny, kdy každý žák sdělil, proč využil právě tyto obrázky a jak ve své koláži vidí téma zrcadlení.

Třeboňští velikáni

Jednalo se o mou druhou dvouhodinovou lekci se sekundou. Během této lekce vidím dvě taková malá úskalí. První je, že se vždy utvoří „volná chvíle“, při které žáci čekají na zaschnutí malby, do které poté budou kreslit. A právě v tento moment čekání je potřeba mít nachystaný nějaký program. V našem případě to bylo dodělávání koláží z předchozí hodiny. Největším úskalím této hodiny byl nedostatek redisper. Ten jsme nakonec elegantně vyřešili použitím špejlí seříznutých do špičky, které svůj účel též skvěle splnily.

Následující menší problém byly samozřejmě vodové barvy. I přes to, že se jedná o nižší gymnazisty, a i přes mé varování, pár žáků pracovalo s příliš velkým množstvím vody, papíry se jim pak drolily, našlo se i několik rozlitych vod. Takže je potřeba být na toto nachystaní a v průběhu celé práce mezi žáky chodit a upozorňovat je na množství používané vody. Při následné práci žáci na každou tuš používali kalíšek, kam si jí dali, čímž se zabránilo rozliti.

I přes tyto malá úskalí bylo znát, že žáky baví kombinovaná technika a byla jsem potěšena, jak někteří opravdu detailně vystihli kůru dubu, což je u této práce důležité, aby dub nezanikl ve vodní hladině, ale právě naopak.

Závěr

„Třeboňská rybníční soustava. Šumící duby na hrázích se odrážejí v lesklé hladině, pod níž se skrývá bohatství ryb. Lidé rovinatou krajinu po staletí trpělivě přetvářeli a výsledky jejich mravenčí práce zůstávaly v citlivé rovnováze s přírodou. Zejména proto je Třeboňsko jedinečný klenot!

A kdyby jen klenot? Celá klenotnice! Vždyť rybníků je tady skoro pět set. Vděčíme za ně generacím osvěcených vládců kraje, jejich schopným zaměstnancům – a samozřejmě i dnešním pokračovatelům rybníkářského řemesla.⁷¹

A Třeboň by se dala nazvat klenotem i co se týče výtvarného umění a především námětů pro výtvarné lekce. Této možnosti jsem se rozhodla využít pro svou diplomovou práci. Zároveň jsem chtěla dát možnost uvědomit si rozmanitost a krásu Třeboňska i jiným. Proto byli do výtvarných aktivit zapojeni i místní žáci. Cílem této práce bylo představit výtvarný projekt Moje město Třeboň pro starší školní věk realizovaný na Gymnáziu v Třeboni.

Inspiračním zdrojem pro tento projekt byla teoretická část práce. Tato část práce se nejdříve snaží představit Třeboň ze všech možných úhlů pohledu. Popisuje tedy stručnou historii města a zabývá se mimo jiné i urbanismem města a jeho nejznámějšími památkami, neboť právě i díky nim je město tak známé a oblíbené. Za svou rozsáhlou historii se zde vystřídalo nemálo známých osobností, které z města či okolí buď pocházely, nebo s ním byly nějakým způsobem spjati. Všechny osobnosti, které jsem znala, či na které jsem narazila v odborné literatuře, byly pro Třeboň něčím přínosné. Vzhledem k tomu, že zdejší kraj, jak bylo v práci popsáno, je výjimečný, přitahoval a inspiroval vždy velké množství osobností věnující se různým odvětvím kultury. Snažila jsem se vybrat některé pro mě zajímavé reprezentanty různých odvětví. V neposlední řadě je zde již několikrát zmiňována i okolní příroda, krásné zrcadlící se plochy rybníků, místní a často chráněná flóra i fauna. To všechno k Třeboňsku neodmyslitelně patří a v této práci má své významné místo.

Protože se hodně pracovalo s pojmem projektová výuka, bylo důležité zařadit toto téma i do teoretické části práce. V práci je popsána stručná historie a vznik tohoto typu výuky, je zde vysvětlen rozdíl mezi základními pojmy projekt, projektová metoda a projektová výuka, snaží se najít a popsat různé typy projektů a jeho jednotlivé fáze.

---

⁷¹ Třeboň - Krčínovo dobré dílo. Narodniklenoty.cz [online]. FRMOL, 2017, 2017 [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://www.narodniklenoty.cz/styled-2/styled-11/>.

Nejdůležitější částí je pak praktická část, která se opírá o projektovou výuku a jejím cílem bylo vytvořit osm na sebe navazujících námětových celků a některé z nich praktikovat při výuce. Polovina z nich tak byla odučena na Gymnáziu v Třeboni. Při realizaci projektu nevznikaly pouze výtvarné artefakty, ale došlo také k prohloubení sociálních vztahů ve třídě, a to jak při závěrečném skupinovém hodnocení každé lekce, tak i při vlastních skupinových pracích. Při projektu se žáci museli naučit mezi sebou lépe komunikovat, kdy bylo třeba vyřešit problémy vzniklé při realizaci lekcí a najít společný kompromis řešení. Projekt také žákům umožnil poznat rozmanité výtvarné techniky, které si někteří z nich díky tomuto projektu vyzkoušeli poprvé.

Nutno konstatovat, že pro vlastní projekt by byl vhodnější termín realizace v měsících, které by umožňovaly prohlídku města, ale hlavně i možnost výtvarné práce realizované přímo ve městě. Díky nepříznivému počasí (velké mrazy) musely být zvoleny jiné alternativní způsoby podrobnějšího seznámení se s městem (knihy, fotografie, video, prezentace apod.) a výtvarné práce následně proběhly ve výtvarném ateliéru gymnázia.

Město Třeboň bylo jako téma projektu atraktivní pro všechny zúčastněné a to nejen proto, že se všem dotýkalo osobně. Někteří žáci v Třeboni bydlí, někteří zde studují, dokázali se tak v projektu lehko zorientovat a na nové poznatky o městě a okolí byli zvědaví. I já, rodačka z Třeboně a žijící v Třeboni, jsem se nakonec díky projektu podívala na město jinými očima a vnímala ho se všemi zákoutími a krásami tohoto malebného místa. Nutno také dodat, že ačkoli se jedná o projekt rozsáhlý, co se hodinové dotace týče, přesto lze určitě najít náměty, které by se daly na toto téma ještě zpracovat. Tento výtvarný projekt tak může sloužit i jako inspirace pro jiné další nadšené pedagogy.

Seznam použitých zdrojů

Monografické zdroje

CIRONISOVÁ, Eva a VALIŠ, Jan. *Šest set let města Třeboně*. Třeboň: městský národní výbor, 1975, 187 s.

DÖMISCHOVÁ, Ivona. *Projektová výuka: moderní strategie vzdělávání v České republice a německy mluvících zemích*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011, 212 s. ISBN 978-80-244-2915-1.

FILOVÁ, Hana a Jarmila SVOBODOVÁ. *Výběr z reformních i současných edukačních koncepcí: (zdroje inspirace pro učitele)*. Brno: MSD, 2007, 220 s. ISBN 978-80-86633-93-0.

HYPLOVÁ, Jana. *Využití projektového vyučování k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků základní školy*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2010, 155 s. ISBN 978-80-7368-919-3.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 160 s. Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. ISBN 80-210-4142-0.

KROB, Miroslav a HULE, Miroslav. *Třeboň*. Praha: Kvarta, 2001, 192 s. ISBN 80-86326-25-X.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, 219 s. ISBN 80-7315-039-5.

MATOUŠ, František, Prokop PAUL a Petr PAUL. *Třeboň*. Praha: Odeon, 1972. Památky.

PSÍKOVÁ, Jiřina a RAMEŠ, Václav. *Příběh města Třeboně v osmi stoletích*. Třeboň: Spolek přátel Třeboně, 2001, 42s. ISBN: 978-80-270-1544-3.

PSÍKOVÁ, Jiřina a Jan ZIEGLER. *Třeboň*. Praha: Paseka, 2009. Zmizelé Čechy, 80 s. ISBN 978-80-7185-988-8.

PSÍKOVÁ, Jiřina. *TŘEBONĚ – městská památková rezervace – Průvodce*. 1. vyd. Třeboň: Městský národní výbor, 1990.

ROESELOVÁ, Věra. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha: Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8.

TOMKOVÁ, Anna, Jitka KAŠOVÁ a Markéta DVOŘÁKOVÁ. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009, 173 s. ISBN 978-80-7367-527-1.

VALENTA, Josef. *Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou*. Praha: IPOS ARTAMA, 1993, 61 s. ISBN 80-7068-066-0.

Elektronické zdroje

KLEVISOVÁ, Nad'a. *Čert je v zásuvce: Sochu pro veletrh Art Prague vytvořila umělkyně Jonášová* [online]. 24. února 2017 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://ego.ihned.cz/c1-65635770-josefina-jonasova-umeni-art-prague-veletrh>

KOŠINOVÁ, Marie. *Kostel Panny Marie Královny a sv. Jiljí*. Třeboňsko [online]. 8. července 2016 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/kostel-panny-marie-kralovny-a-sv-jilji>

KOŠINOVÁ, Marie. *Václav Březan* [online]. 1. června 2015 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/vaclav-brezan>

KOŠINOVÁ, Marie. *Ema Destinová* [online]. 20. prosince 2015 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/ema-destinova>

KOŠINOVÁ, Marie. *Jan Kojan* [online]. 20. prosince 2015 [cit. 2018-03-27]. Dostupné z: <https://www.trebonsko.cz/jan-kojan>

Třeboň - Krčínovo dobré dílo. *Narodniklenoty.cz* [online]. FRMOL, 2017, 2017 [cit. 2018-04-23]. Dostupné z: <http://www.narodniklenoty.cz/styled-2/styled-11/>

Seznam Příloh

Příloha I.	Obrazová příloha k teoretické části.....	63 - 71
Příloha II.	Fotodokumentace z průběhu projektu na gymnáziu.....	72 - 78
Příloha III.	Vybrané výsledné artefakty	79 - 90
Příloha IV.	Přípravy na jednotlivé lekce projektu.....	91 - 103

Přílohy

I. Obrazová příloha k teoretické části

Obr. 1: Třeboňsko

Obr. 2: „Historický prstýnek města“

Obr. 3: Masarykovo náměstí – Třeboň

Obr. 4: Masarykovo náměstí – pohled z věže

Obr. 5: Schwarzenberská hrobka

Obr. 6: Schwarzenberská hrobka - detail

Obr. 7: Kostel Panny Marie královny a sv. Jiljí

Obr. 8: Třeboňská madona

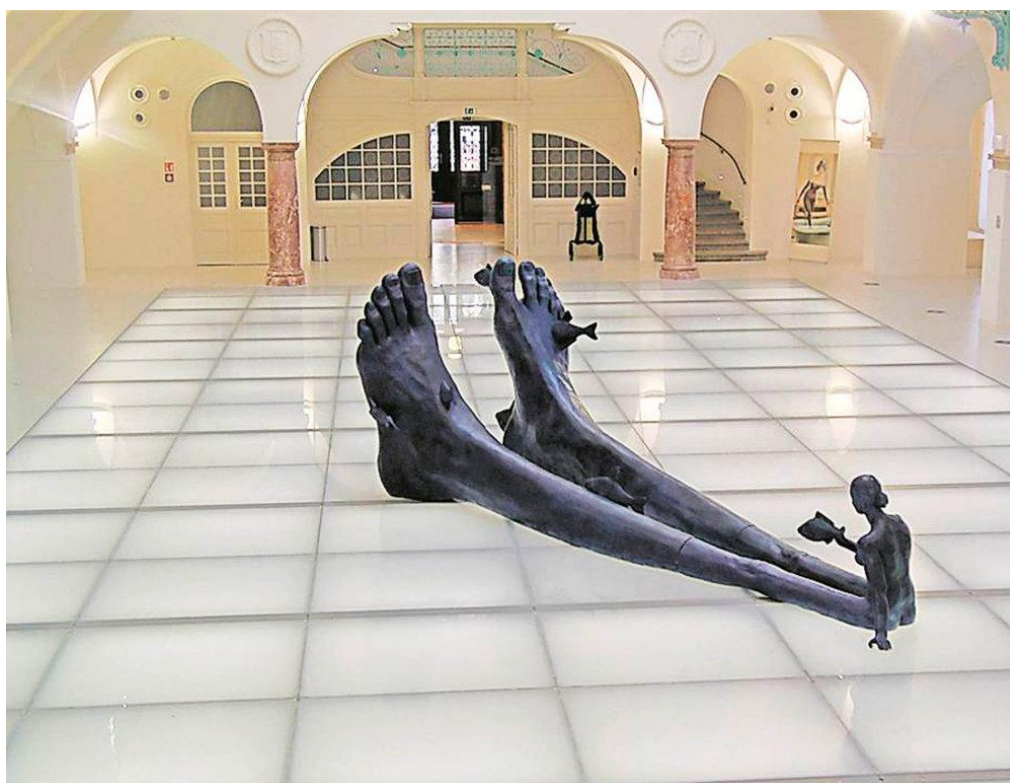

Obr. 9: Zámek v Třeboni

Obr. 10: Ema Destinová

Obr. 11: socha Antikoncept – Josefina Jonášová

Obr. 12: Historická mapa města

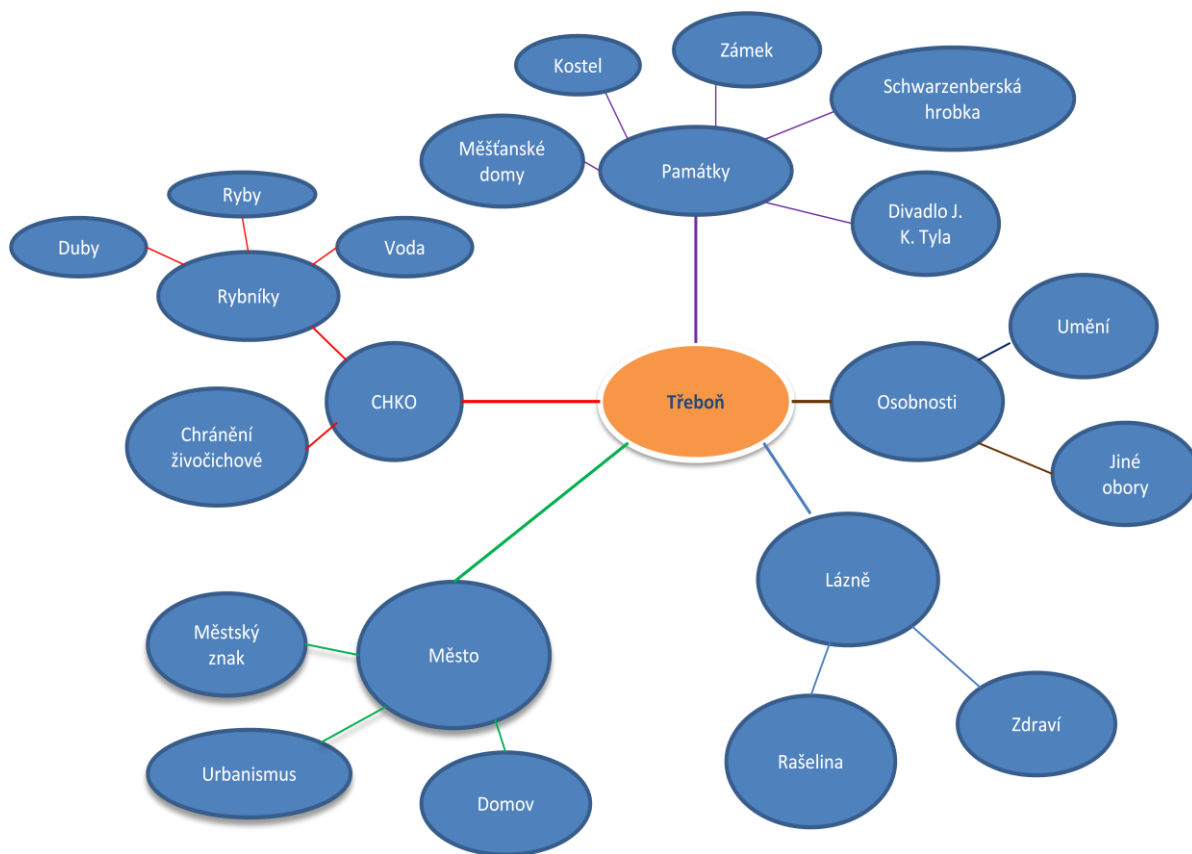
Obr. 13 a 14: Logo a znak města Třeboň

Obr. 15: Zrcadlení na Třeboňsku

Obr. 16: Veleďub u Nežárky (nejmohutnější místní dub)

Obr. 17: Myšlenková mapa Třeboně

II. Fotodokumentace z průběhu projektu na gymnáziu

Obr. 1: Spolupráce na znaku mého města

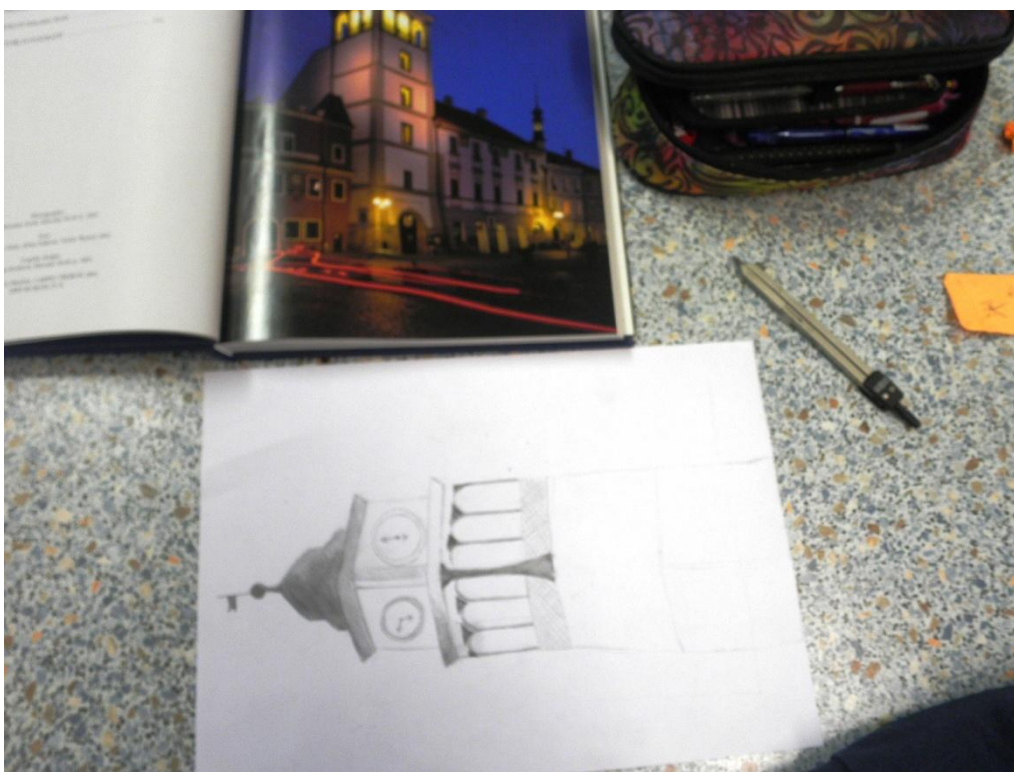

Obr. 2: Lekce Znak mého města

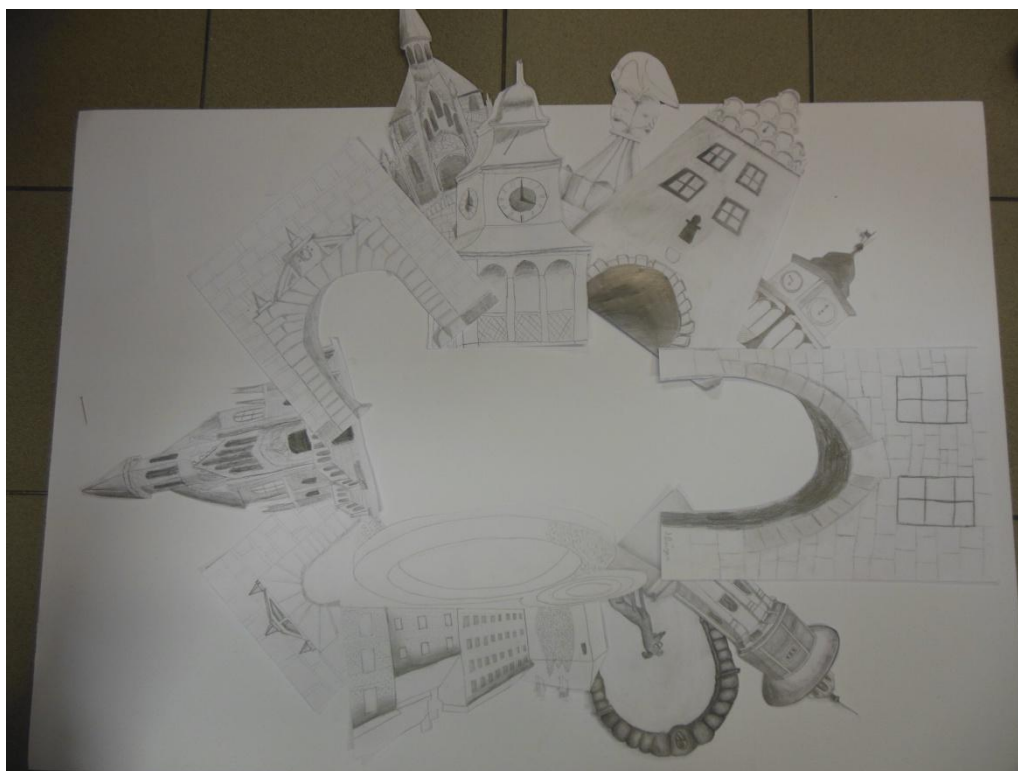

Obr. 3: Kresebná studie Schwarzenberské hrobky

Obr. 4: Kresebná studie části městské věže

Obr. 5: Hledání vhodné kompozice artefaktů pro výstavu – Třeboňská zákoutí

Obr. 6: Žáci vytvořená kompozice kresebných studií pro výstavu ve škole

Obr. 7 a 8: Práce na koláži téma: Zrcadlení

Obr. 9 a 10: Práce na koláži téma zrcadlení

Obr. 11 a 12: Malba hladiny rybníku anilinkami či vodovými barvami

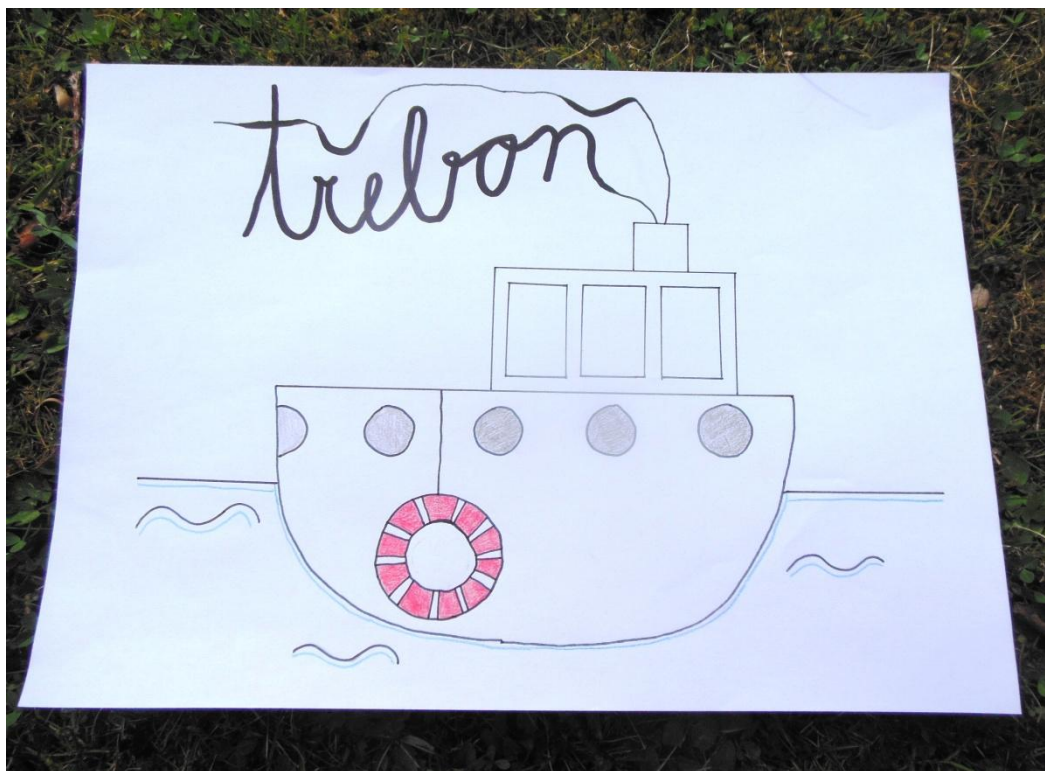

Obr. 13 a 14: Kresba tuší na podkladovou malbu

III. Vybrané výsledné artefakty

Obr. 1: Znak mého města Třeboň

Obr. 2: Znak mého města Třeboň

Obr. 3: Znak mého města Třeboň

Obr. 4: Znak mého města

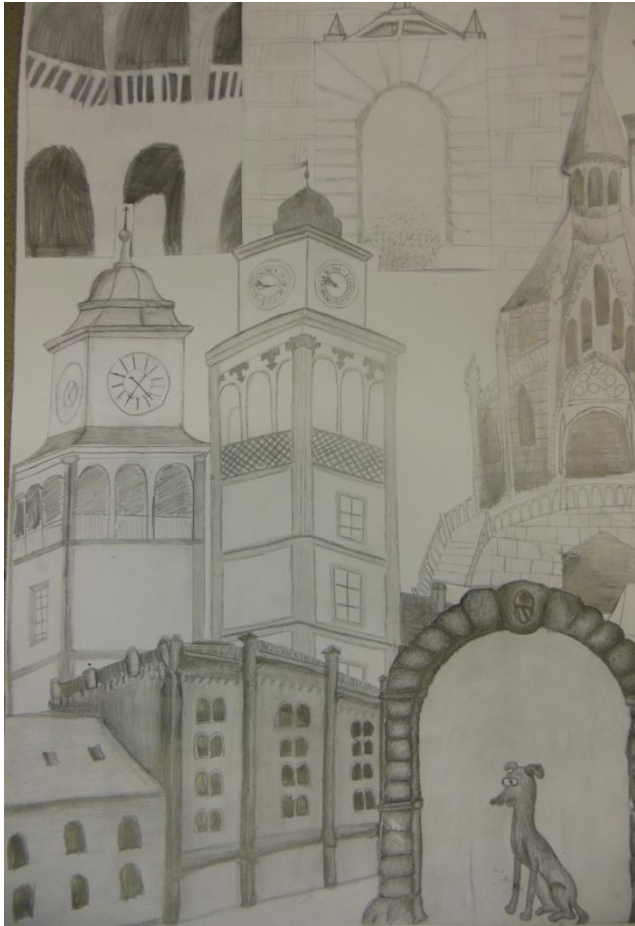

Obr. 5: Znak mého města Třeboň

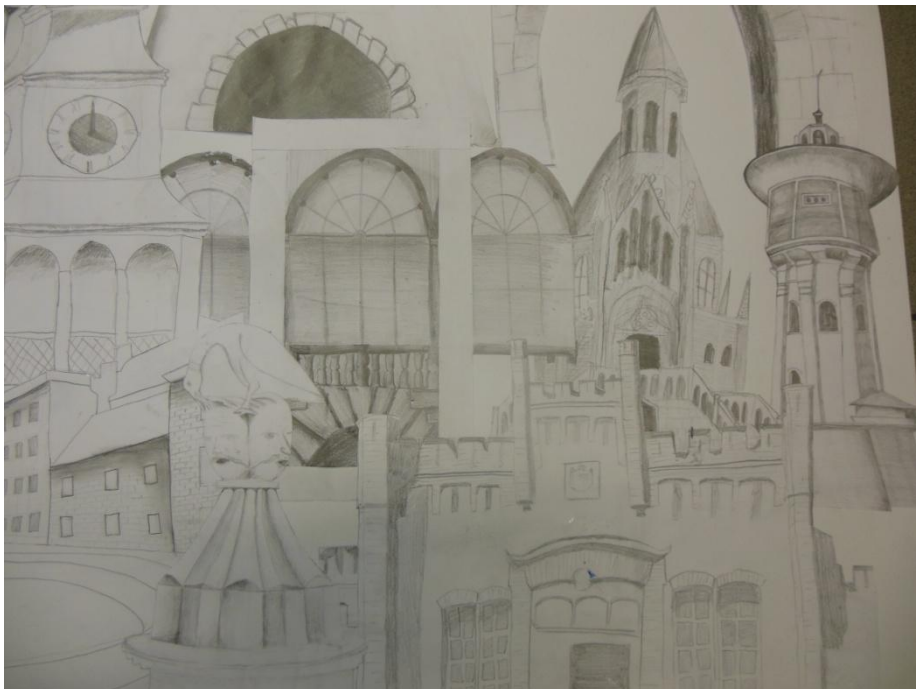

Obr. 6 a 7: Třeboňská zákoutí

Obr. 8 a 9: Třeboňská zákoutí

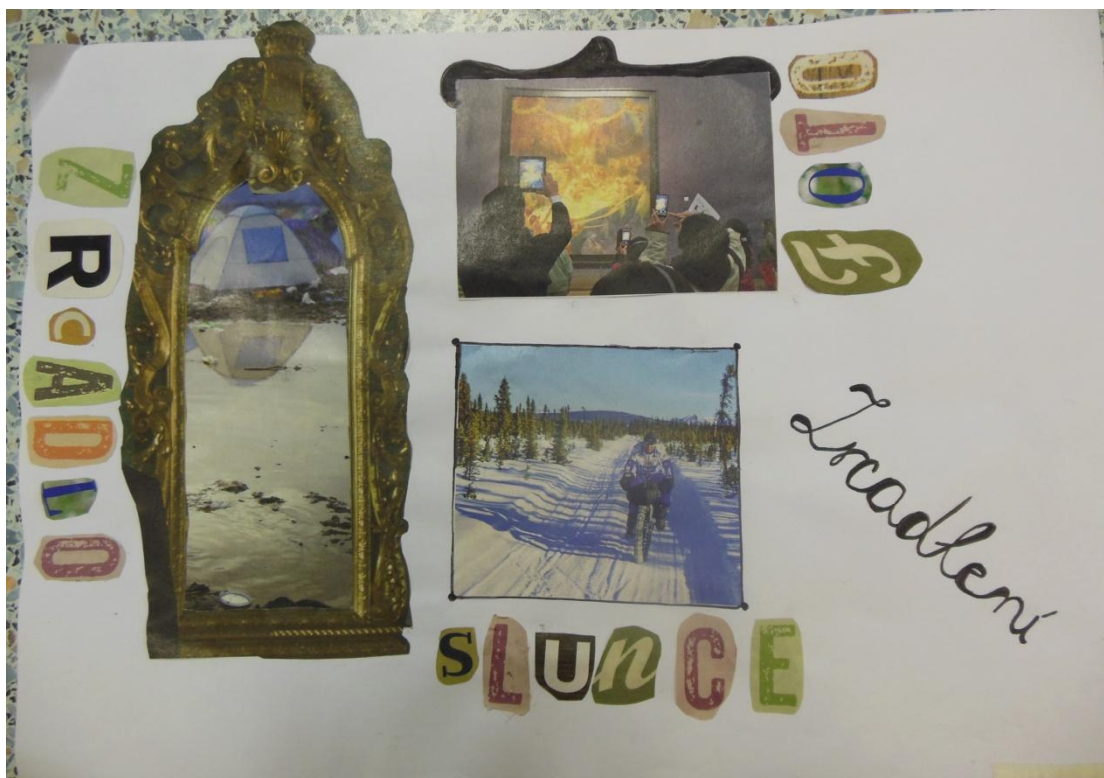

Obr. 10: Třeboňska zákoutí

Obr. 11: Koláž na téma zrcadlení

Obr. 12: Koláž na téma zrcadlení

Obr. 13: Detail koláže

Obr. 14: Koláž na téma zrcadlení

Obr. 15: Koláž na téma zrcadlení

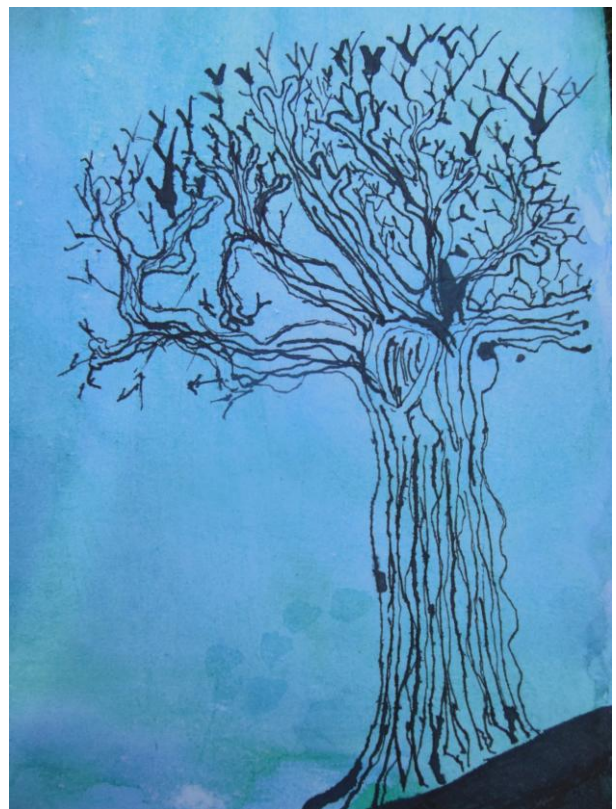
Obr. 16, 17 a 18: Třeboňští velikáni (kombinovaná technika)

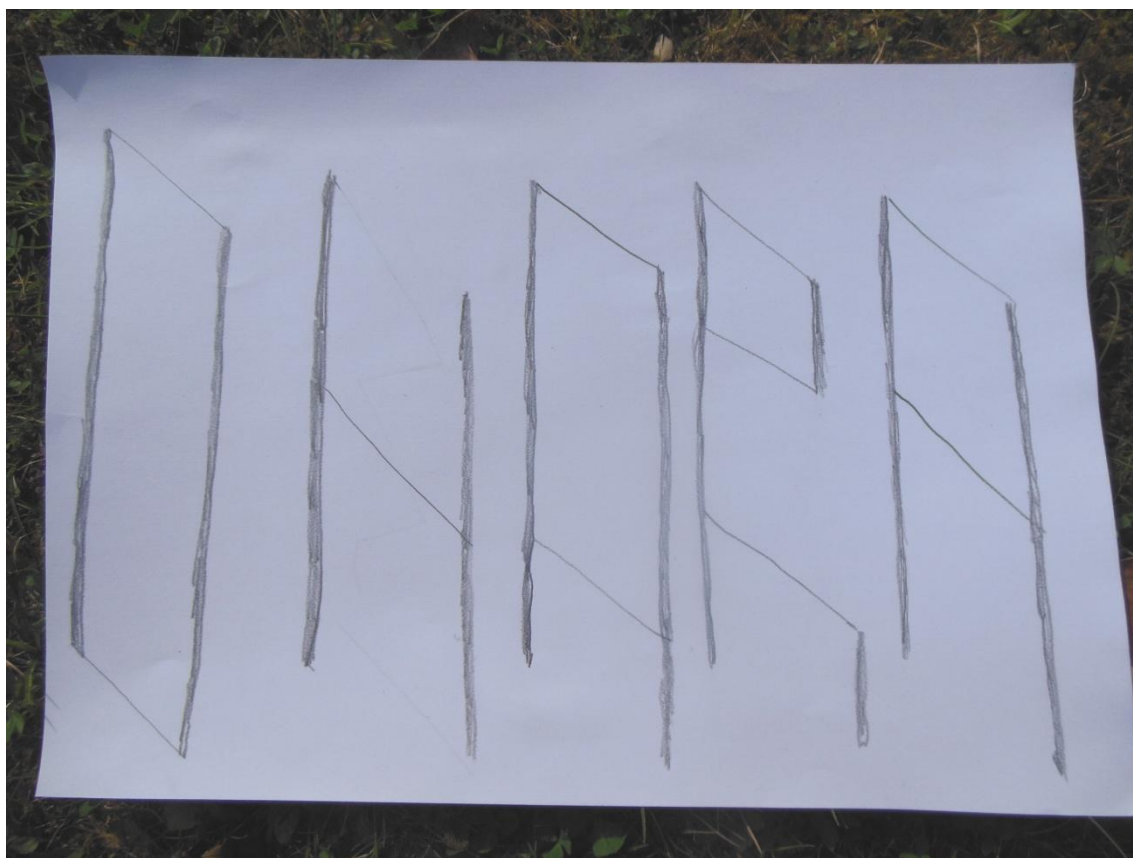
Obr. 19 a 20: Třeboňští velikáni

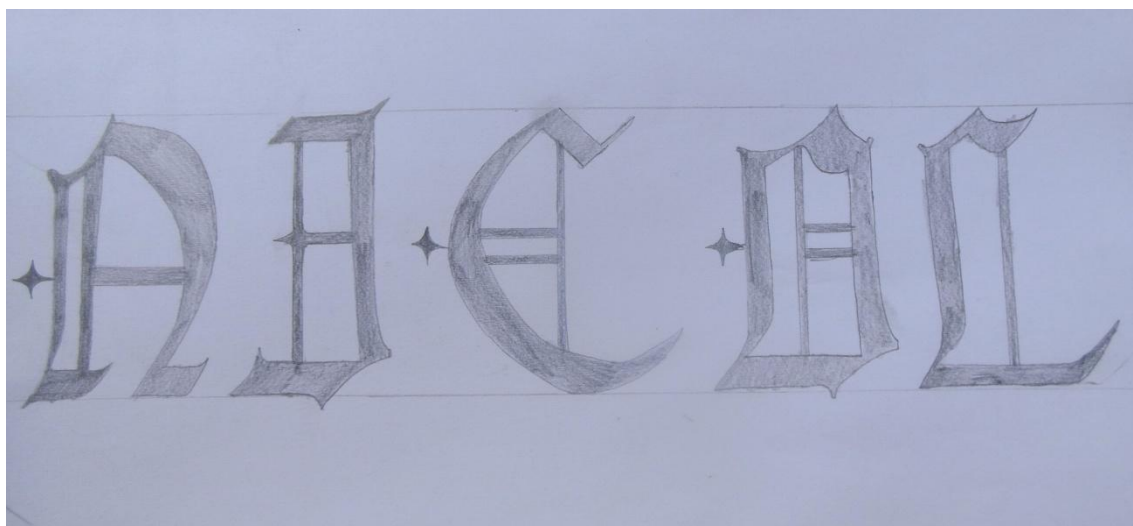

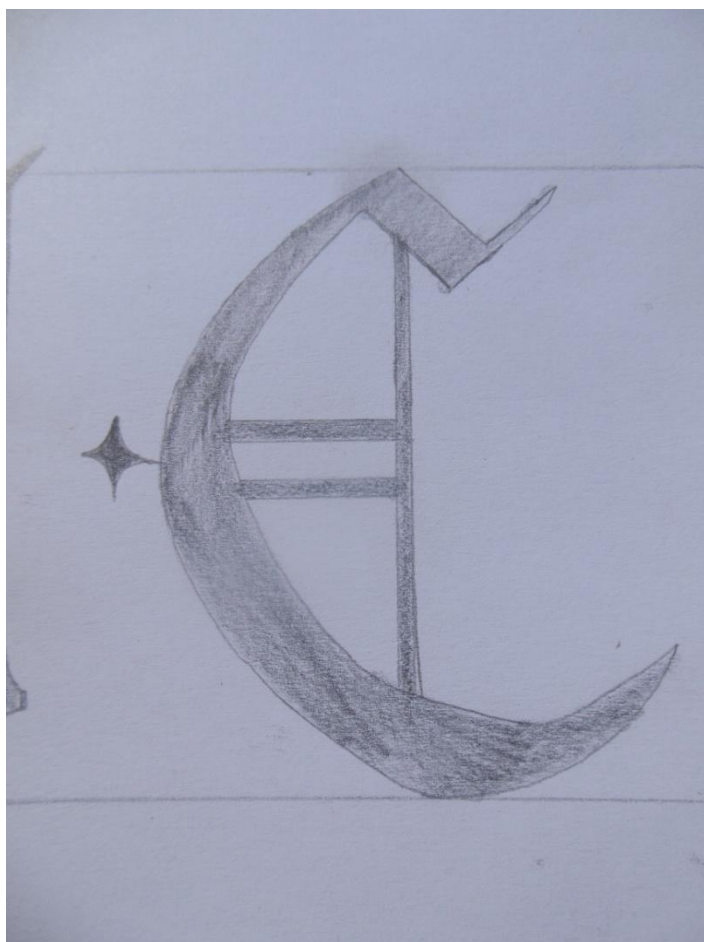

Obr. 21 a 22: Návrh designu svého jména

Obr. 23 a 24: Návrh designu svého jména

IV. Přípravy na jednotlivé části projektu

Mapa mého města

Ročník: 2. stupeň základních škol či nižší stupeň gymnázia

Časový úsek: 4x 45 minut

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Mapa mého města
- b) popisný- Linoryt města z ptačí perspektivy

Výtvarný materiál: lino, rydla, tužka, mapa města, papír na tisk

Vzdělávací a výchovný cíl: vyzkoušet si techniku linorytu, pracovat ve skupině, respektovat názor ostatních spolužáků a domluvit se na kompromisu, který vyhovuje všem

Úkol:

Úkolem této lekce je vytvořit mapu města, která se bude skládat z linorytů jednotlivých žáků. Žáci si tedy nejdříve musí zvolit měřítko mapy a rozdělit si ji na části, kdy každou část bude mít za úkol jeden žák. Poté bude následovat samostatná práce žáků, kdy budou pracovat každý na svém linorytu. Po tisku by se měli jednotlivé artefakty dát „spojit do jednotné mapy města“.

Hodnocením bude spojení jednotlivých celků do jednoho na sebe navazujícího celku, tedy mapy města, při kterém se ukáže, jak se žákům povedlo ztvárnit město z ptačí perspektivy a jestli jejich části na sebe navazují či nikoliv. Proběhne také diskuze o tom, jak se žákům ve skupině pracovalo, v čem viděli problém, co šlo naopak jednoduše.

Motivace:

Na začátku hodiny žákům předložím mapu Třeboně, ale rozstříhanou na části a úkol pro žáky bude tyto části opět složit do jednoho celku. K mapě dostanou též rozstříhaný text, který též složí a poté si jej nahlas společně přečteme. Jedná se o část úvodního textu z knihy Třeboň od Miroslava Hule:

„Takhle vidí toto starobylé sídlo básník nebo pták...

Vím, že onen pták se jmenuje rybák nebo racek, jemuž se zde v kraji lidově říkávalo káně. Právě do racka jsou vtěleny lidské duše.

Co spatřuje ptačí oko, to viděl nejprve Bůh a po něm člověk, co Třeboňsko přetvořil ke své velikosti, ke svému renesančnímu obrazu.

Čas se zde zastavil právě na konci rožmberského majestátu, k němuž se musíme stále vracet.

Renesanční je i prstýnek města, v němž jsou vloženy kameny rané gotiky, ale i hýřivé filigrány baroka. Zvláštní, smaragdově zelený odraz vydává tento šperk. Obestírá ho zeleň lesů a močálů podtržená modrou vodou. Nostalgický svár pevniny a vodstva.“

Miroslav Hule

S žáky si poté ukážeme původní historické mapy města a popovídáme si, jak umělci při zakreslování mapy asi postupovali, když v té době neměli žádný fotografický snímek z letadla. Poté si popovídáme o urbanistice města a o tom jak ho znají žáci osobně.

Klíčová slova: mapa, město, ptačí perspektiva

Didaktická analýza úkolu:

- a) Výtvarně technické informace – lino, rydla, tužka, mapa města, papír na tisk
- b) Výtvarně estetické informace –

Na začátku hodiny proběhne motivační fáze (viz. Motivace), poté následuje skupinová práce, kdy se žáci musí domluvit na měřítku jejich mapy a rozdělit si jednotlivé její části, na kterých budou už samostatně pracovat (jako inspirace a pomůcka jim může posloužit mapa, kterou na začátku hodiny složili). Následně žáci pracují již samostatně na svých linorytech. Po jejich otisknutí se lekce zakončí hodnocením.

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Hodnocením bude spojení jednotlivých prací do jednoho na sebe navazujícího celku, tedy mapy města, při kterém se ukáže, jak se žákům povedlo ztvárnit město z ptačí perspektivy a jestli jejich části na sebe navazují či nikoliv. Proběhne také diskuze o tom, jak se žákům ve skupině pracovalo, v čem viděli problém, co šlo naopak jednoduše.

- b) kritéria hodnocení – Hodnocena bude jak práce ve skupině, tak samostatná práce na linorytech.

Třeboňská zákoutí – Třeboň tak trochu jinak

Škola: Gymnázium, Třeboň, Na Sadech 308

Ročník: sekunda

Časový úsek: 2x 45 minut

Datum: 19. 3. 2018

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Třeboňská zákoutí – Třeboň tak trochu jinak
- b) popisný- Kresebná studie Třeboňské památky

Výtvarný materiál: tužka, papír A3

Vzdělávací a výchovný cíl: zkusit si kresebnou studii, stínování tužkou, perspektivu. Znat nejznámější památky v Třeboni

Úkol:

Žáci si nejprve musí vybrat část nějaké Třeboňské památky, která je něčím zajímavá, nevšední a tuto část zpracovat jako kresebnou studii. Předlohu si buď donesou předem přichystanou fotografii, či mohou čerpat z nachystaných knih o Třeboni anebo si najít příslušnou fotografii na mobilním telefonu na internetu.

Při hodnocení se dají všechny vzniklé artefakty na lavice vedle sebe a poté nám každý žák představí tu svou. Ostatní žáci nejdříve zkusí uhodnout, ze které památky je tato kresebná studie a autor nám nejdříve na mapě, která byla vytvořena minulou hodinu, ukáže, kde se daná památka či zákoutí nachází, také nám ji představí a poví, co o ní ví. Poté popíše, jak se mu pracovalo s tužkou, jak se mu povedla perspektiva stínování a proč si tuto část památky zvolil jako svůj námět.

Motivace:

Na úvod hodiny ukáží žákům fotky různých zákoutí a částí památek v Třeboni a proběhne „kvíz“, kdo pozná, kde se jednotlivé části či zákoutí nachází. Poté si budeme povídat o Třeboni a jejích památkách (jaké má památky, z jaké doby pochází, kdo je postavil, co je na nich zajímavého...)

Klíčová slova: památka, zákoutí, kresebná studie, město

Didaktická analýza úkolu:

- a) Výtvarně technické informace – tužka, papír A3, fotka zvolené památky či její části
- b) Výtvarně estetické informace –

Jako první bude motivační fáze (kvíz, powerpointová prezentace povídání o památkách) poté se žákům vysvětlí, jaký je jejich úkol a jak by měli pracovat a také jim bude sděleno, jak se bude hodnotit (viz hodnocení). Následuje samostatná práce žáků. Na konci hodiny se výsledné práce ohodnotí (viz hodnocení).

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Při hodnocení se dají všechny vzniklé artefakty na lavice vedle sebe a poté nám každý žák představí tu svou. Ostatní žáci nejdříve zkusí uhodnout, ze které památky je tato kresebná studie a autor nám nejdřív na mapě, která byla vytvořena minulou hodinu, ukáže, kde se daná památka či zákoutí nachází. Dále nám ji také představí a poví, co o ní ví. Poté popíše, jak se mu pracovalo s tužkou, jak se mu povedla perspektiva stínování a proč si tuto část památky zvolil jako svůj námět.
- b) kritéria hodnocení – Hodnotit se bude správnost perspektivy, technika stínování.

Znak mého města

Škola: Gymnázium, Třeboň, Na Sadech 308

Ročník: prima

Časový úsek: 2x 45 minut

Datum: 19. 2. 2018

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Znak mého města
- b) popisný- Návrh designu znaku města

Výtvarný materiál: pastelky či fixy, tuž, papír A4

Vzdělávací a výchovný cíl: Cílem v této lekci je vyzkoušet si práci designéra. Rozvoj fantazie, představivosti a schopnost prezentace své vlastní práce před třídou.

Úkol:

Úkolem této lekce je vytvořit znak/ logo města Třeboň. Do svého loga by měli žáci zapojit, co pro ně toto město znamená, čím je specifické a zajímavé. Žáci si tak zkusí roli designéra, která není také úplně jednoduchá, protože znak musí být originální, nápaditý, aby diváka zaujal, ale zároveň nesmí být až příliš složitý, aby se dal využít na různé slavnosti, letáky, reklamy atd.

Hodnocení bude probíhat kolektivně. Každý žák předstoupí před třídu se svým návrhem a představí ho ostatním (proč zvolil tento motiv, proč tyto barvy...). Poté se díla rozloží vedle sebe a proběhne hlasování pomocí lístečků, jaký znak je nejlepší a vyhrál by tak „konkurz města“.

Motivace:

Hodina začne krátkou prezentací, která se týká znaku města Třeboň, erbu města a pečeti. S žáky si povíme jaký je mezi nimi rozdíl a na co je město používá/ používalo, kdy a kdo znak našeho města navrhl a jak vypadaly jiné návrhy. Prezentace zároveň obsahuje znaky jiných českých měst. Zároveň si s žáky řekneme, jak při návrhu designu postupovat (že mohou pracovat s názvem města, se zajímavostmi města, že znak by neměl být příliš složitý – viz výše)

Klíčová slova: město, znak, logo, design.

Didaktická analýza úkolu:

- a) Výtvarně technické informace – pastelky či fixy, papír A4,
- b) Výtvarně estetické informace –

Jako první bude motivační fáze (soubor otázek, powerpointová prezentace) poté se žákům vysvětlí, jaký je jejich úkol a jak by měli pracovat a také jim bude sděleno, jak se bude hodnotit (viz hodnocení). Následuje samostatná práce žáků. Na konci hodiny se výsledné práce ohodnotí (viz hodnocení).

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Hodnocení bude probíhat kolektivně. Každý žák předstoupí před třídu se svým návrhem a představí ho ostatním (proč zvolil tento motiv, proč tyto barvy...). Poté se díla rozloží vedle sebe a proběhne hlasování pomocí lístečků, jaký znak je nejlepší a vyhrál by tak „konkurz města“.
- b) kritéria hodnocení – nápaditost, provázanost s městem

Zrcadlení – krajina dvojího nebe

Škola: Gymnázium, Třeboň, Na Sadech 308

Ročník: sekunda

Časový úsek: 2x 45 minut

Datum: 19. 3. 2018

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Zrcadlení – krajina dvojího nebe
- b) popisný- Koláž na téma zrcadlení

Výtvarný materiál: papír A3, noviny/ časopisy, lepidlo, nůžky

Vzdělávací a výchovný cíl: Vyzkoušet si techniku koláže, zvládnout představit třídě svůj vzniklý artefakt.

Úkol:

Úkolem této hodiny bylo vytvořit koláž na téma zrcadlení. Studenti si sami rozhodli, jestli koláž bude složena pouze ze starých obrázků, jestli přidají text z novin či bude koláž

pouze z textů různých novin. Důležité bylo, aby si předem promysleli kompozici celého díla a nevznikly jim tam tak větší prázdné plochy. A po promyšlení a navržení koláže, mohli začít lepit.

Každý žák nám představí svůj artefakt a vysvětlí, proč volil tyto obrázky, slova, věty či kompozici celého díla.

Motivace:

Na úvod hodiny si zobrazíme známé přirovnání, že Třeboňsko je krajinou dvojího nebe a žáků se zeptám, jak tomu rozumí, co tím tedy chtěl autor říci. Také se s žáky pokusíme přijít na to, co je to zrcadlení a kde všude ho můžeme najít. Nakonec žákům promítnu vybrané fotografie zrcadlení a ukážky vybraných koláží, na kterých si ukážeme, jak se dá právě s touto technikou pracovat.

Klíčová slova: koláž, voda, zrcadlení

Didaktická analýza úkolu:

- Výtvarně technické informace – papír A3, noviny/ časopisy, lepidlo, nůžky
- Výtvarně estetické informace –

Jako první bude motivační fáze, která proběhne formou diskuze a promítnutí prezentace s vybranými fotkami a artefakty koláží, pro inspiraci žákům. Během toho bude také žákům sděleno, jaký je jejich úkol a jak by měli pracovat a také jak se bude hodnotit (viz hodnocení). Následuje samostatná práce žáků. Na konci hodiny se výsledné práce ohodnotí (viz hodnocení).

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Při hodnocení byl kladen důraz na přednes samotných žáků. Každý žák nám představí svůj artefakt a vysvětlí, proč volil tyto obrázky, slova, věty či kompozici celého díla.
- b) kritéria hodnocení – Hodnotit se bude dodržení tématu zrcadlení, a také „zaplnění“ formátu, tak aby nevznikaly prázdné velké plochy, které by kazily celkový dojem výsledné koláže.

Třeboňští velikáni

Škola: Gymnázium, Třeboň, Na Sadech 308

Ročník: sekunda

Časový úsek: 2x 45 minut

Datum: 26. 3. 2018

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Třeboňští velikáni
- b) popisný- kombinovaná technika – malba rybníku akvarelem, kresba dubu tuží

Výtvarný materiál: akvarelové barvy, čtvrtka A3, tuš, pero na tuš, štětce

Vzdělávací a výchovný cíl: Vyzkoušet si kombinovanou techniku, pokusit se zachytit kresbou strukturu dubu, malbou akvarelem ztvárnit zrcadlíci se hladinu rybníka

Úkol:

Tato dvouhodinová lekce se týkala třeboňských dubů a byla rozdělena na dvě části. První část si studenti utvořili podklad pro část následující. Měli za úkol ztvárnit hladinu rybníka pomocí akvarelové malby. Dále žáci tuší nakreslili do své malby siluetu dubu. Na žácích samotných pak záleželo, zda dub zakreslí celý, či část větve nebo část stromu, která zasahuje do výhledu na rybník.

Hodnocení bude probíhat opět za účasti všech studentů. Jejich práce se dají vedle sebe na spojené lavice tak, aby bylo na všechny vidět. Studenti si stoupli do kruhu kolem a poté začalo samotné hodnocení. Zaměřili jsme se na kresbu akvarelem, komu se podařilo vystihnout hladinu rybníka, také jsme zkoumali kresbu struktury dřeva a samotné umístění dubu na artefaktech studentů.

Motivace:

Úvodní část hodiny jsem studenty nechala, ať si vzpomenou, čeho se týkala hodina minulá a poté jsme společnými silami udělali brainstorming na téma rybník. Zde si sami studenti zařadili i duby jako nedílnou součást rybníků. Na to jsem navázala prezentací s vybranými fotkami místních rybníků s duby. Promítli jsme si nejstarší dub, nejmohutnější a další zajímavosti. Dále jsme se zaměřili na stavbu dubu, jeho kůru, listy, korunu a celkový popis a vzhled. Nakonec byl studentům sdělen dnešní úkol a průběh dvouhodinové lekce.

Klíčová slova: hráze rybníků, dub, kůra, vodní hladina

Didaktická analýza úkolu:

- Výtvarně technické informace – akvarelové barvy, čtvrtka A3, tuš, pero na tuš, štětce
- Výtvarně estetické informace – Nejdříve proběhne motivace žáku, poté jim bude sdělen úkol a průběh hodiny. Následuje samotná výtvarná činnost. Dvouhodinovou lekci zakončí hodnocení.

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Hodnocení bude probíhat opět za účasti všech studentů. Jejich práce se dají vedle sebe na spojené lavice, tak aby bylo na všechny vidět. Studenti si stoupnou do kruhu kolem a poté začne samotné hodnocení, které bude probíhat formou diskuze, do které se zapojí všichni žáci.
- b) kritéria hodnocení – Zaměříme se na kresbu akvarelem, také na to komu se podařilo vystihnout hladinu rybníka, pozornost zaměříme i na kresbu struktury dřeva, a samotné umístění dubu na artefaktech žáků.

Svět pod hladinou třeboňských rybníků

Ročník: 2. stupeň základních škol či nižší stupeň gymnázia

Časový úsek: 4x 45 minut

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Svět pod hladinou třeboňských rybníků
- b) popisný- Studie rybí šupiny a výroba ryby z keramické hlíny

Výtvarný materiál: papír, tuš, keramická hlína, špachtle, podložka (ukázka šupin, kniha o rybách nebo jejich fotky)

Vzdělávací a výchovný cíl: seznámení se s druhy ryb chovaných na Třeboňsku, vyzkoušet si práci s keramickou hlínou.

Úkol:

Úkolem této lekce je zjistit a získat povědomí o tom, co nám „plave v místních rybnících a sádkách“, vyzkoušet si studii šupiny a vytvořit z keramické hlíny model konkrétního druhu ryby (kapr obecný, štika obecná, candát obecný...). První úkol pro žáky bude si vybrat druhy místní sladkovodní ryby, kterou budou chtít vytvořit. Následně se pokusí o studii její šupiny technikou kresba tuší. Dále vymodelují z keramické hlíny 3D model vybraného druhu ryby.

Hodnocení bude probíhat kolektivně, kdy všechny modely ryb se vystaví ve třídě na lavice vedle sebe a přiloží se k nim daná studie šupiny. Každý žák pak ostatním představí svou rybu a může o ní sdělit i nějaké zajímavosti.

Motivace:

Zcela na úvod by se měli všichni žáci posadit do kroužku a učitel by měl zahájit diskusi na téma: „Jaké ryby se chovají v místních rybnících a sádkách“. Dále proběhne představení jednotlivých druhů místních ryb a povídání si o nich (zajímavosti, potrava, atd.), vše probíhá jako jakási diskuze, učitel se tedy žáků vyptává a snaží se je zapojit. Pokud je k dispozici časový úsek 45 minut, bylo by také vhodné a přínosné zorganizovat návštěvu místního akvária, které je přímo v centru města na náměstí, kde by žáci mohli shlédnout stálou expozici sladkovodních ryb.

Při tvorbě 3D modelů ryb, by bylo vhodné žákům poskytnout literaturu s obrázky ryb, či alespoň fotky různých druhů místních sladkovodních ryb.

Klíčová slova: pod hladinou, rybník, ryba, šupina

Didaktická analýza úkolu:

- Výtvarně technické informace – papír, tuž, keramická hlína, špachtle, podložka
- Výtvarně estetické informace –

Nejdříve jako vždy proběhne motivační část hodiny, v rámci které proběhne diskuze v kroužku a žáci se seznámí a utřídí si poznatky o místních druzích ryb, poté pokud čas, by bylo přínosné navštívit místní akvárium. Následuje samotná činnost a tvorba žáků, kdy si nejdříve vyzkouší studii šupiny technikou kresba tuší a poté z keramické hlíny vymodelují 3D model vybraného druhu ryby.

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Hodnocení bude probíhat kolektivně, kdy všechny modely ryb se vystaví ve třídě na lavice vedle sebe a přiloží se k nim daná studie šupiny. Každý žák pak ostatním představí svou rybu a může o ní sdělit i nějaké zajímavosti.
- b) kritéria hodnocení – Při hodnocení se zaměříme na práci s hlínou, proporce ryb, detailnost kresebné studie a její čistota

Na hodinu středověkým kronikářem

Ročník: 2. stupeň základních škol či nižší stupeň gymnázia

Časový úsek: 4x 45 minut

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Na hodinu středověkým kronikářem
- b) popisný- Výroba ručního papíru a design písma

Výtvarný materiál: papír na zreciklování (kartony od vajíček, papírové ubrousky, zbytkový kancelářský papír), voda, mixér, cedník, 2 mísy, tuž, tempery, fixy

Vzdělávací a výchovný cíl: Rozvoj fantazie, vymyslet design písma, trénování zručnosti při výrobě papíru, návštěva a možnosti pro veřejnost v místním oblastním archivu.

Úkol:

Při této čtyřhodinové lekci by žáci měli nejprve navštívit archiv v Třeboni, poté vyrobit ruční papír. V následující dvouhodině vymyslet a navrhnout design písma a nakonec ho využít pro své jméno, které takto napíše na svůj vlastnoručně vyrobený papír

Při hodnocení se zaměříme zejména na design písma, jeho tvar, provedení, zdobnost atd.

Motivace:

Prvotní motivací by měla být návštěva státního oblastního archivu v Třeboni. Zde by se žáci měli seznámit s místním archivem. Následovat by měla krátká prezentace historie archivnictví v Třeboni, které bylo započato již koncem 14. století horlivou činností mnichů augustiniánského kláštera a začíná též vznikat místní cenná klášterní knihovna. Dále by měl následovat krátký úvod do historie písma, ukázky druhů písma a celkově o designu písma.

Klíčová slova: papír na zreciklování (kartony od vajíček, papírové ubrousky, zbytkový kancelářský papír), voda, mixér, cedník, 2 mísy, tuž, tempery, fixy

Didaktická analýza úkolu:

- Výtvarně technické informace – papír A3, noviny/ časopisy, lepidlo, nůžky
- Výtvarně estetické informace –

První 45 minutovou hodinu proběhne v rámci motivace návštěva státního oblastního archivu a prezentace (viz. Motivace) a dále si žáci vyrobí papír. Další dvouhodinovou lekci si navrhnou design písma a ten využijí pro nápis svého jména na vyrobený papír.

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Hodnocení proběhne kolektivně. Všechny vzniklé artefakty se vystaví vedle sebe na lavice a žáci se rozestoupí kolem nich, tak aby každý viděl.
- b) kritéria hodnocení – Při hodnocení se zaměříme zejména na design písma, jeho tvar, provedení, zdobnost atd.

Chtěl/a bych vám představit .....

Ročník: 2. stupeň základních škol či nižší stupeň gymnázia

Časový úsek: 4x 45 minut

Autor: Klára Pumprová

Námět – název:

- a) motivační- Chtěl/a bych vám představit .....
- b) popisný- Artefakt z 2D a 3D objektu prezentující určitou slavnou osobnost Třeboňska

Výtvarný materiál: čtvrtka, karton, drát, lepidlo, nůžky, (libovolný materiál na 3D artefakt)

Vzdělávací a výchovný cíl: umět vymyslet a zpracovat koncept objektu, i když není pevně dána výtvarná technika, dozvědět se něco více o známých osobnostech z mého okolí

Úkol:

Úkolem této hodiny je vytvořit specifickou prezentaci vyrobením a spojením 2D i 3D objektů, která by divákovi představily libovolně vybranou známou osobnost Třeboňska. Může se jednat o nějakého významného třeboňského rodáka, nebo o kohokoli, kdo má s Třeboňskem nějakou spojitost. Například jako Ema Destinnová, která ve Stráži nad Nežárkou poblíž Třeboně vlastnila zámek, kam se vždy ráda vracela. Tento 3D objekt musí nějakým způsobem vystihovat danou osobnost. Například v něm mohou být promítnuty objekty, které měl rád, které ho určitým způsobem charakterizovaly. U Jakuba Krčína by to mohl například být kapr obecný, u již zmíněné Emy Destinnové třeba noty či zmenšený model jejího zámku. Jednalo by se tedy o kombinaci 3D a 2D prvků a navíc i s textem o dané osobnosti. Bude tak vytvořena specifická prezentace o této osobě a o jeho životě.

Při této práci je možné, aby žáci pracovali ve skupinkách. Zároveň nejsou záměrně stanoveny výtvarné techniky pro výrobu tohoto artefaktu, ale jsou zcela ponechány na samotných žácích.

Při hodnocení by se opět ke slovu dostali samotní žáci, kteří by své vzniklé artefakty vždy po jednom představili.

Motivace:

Na začátku lekce by proběhl brainstorming na téma osobnosti Třeboňska s následnou diskuzí o nejznámějších z nich.

Klíčová slova: osobnost, Třeboňsko, historie, současnost

Didaktická analýza úkolu:

- a) Výtvarně technické informace – čtvrtka, karton, drát, lepidlo, nůžky, (libovolný materiál na 3D artefakty)
- b) Výtvarně estetické informace –

Jako první bude motivační fáze, která proběhne formou brainstormingu a diskuze. Během toho bude také žákům sděleno, jaký je jejich úkol a jak by měli pracovat a také jak se bude hodnotit (viz hodnocení). Následně si žáci vyberou osobnost a učitel dohlédne, aby si každý pokud možno vybral jinou, a dále žáci s využitím internetu hledají informace o vybrané osobnosti a promýšlí vzhled a prvky svého artefaktu. Poté probíhá práce na artefaktech a na konci hodiny se výsledné práce ohodnotí (viz hodnocení)

Hodnocení:

- a) forma hodnocení – Při hodnocení by mělo být opět využito skupinového hodnocení. A opět se ke slovu dostanou samotní žáci, kteří by své vzniklé artefakty vždy po jednom představili.
- b) kritéria hodnocení – Hodnoceno bude způsob zpracování, nápaditost, nevšednost.

Zdroje Příloh

1. SVÁČEK, Libor. In: *Národní klenoty* [online]. 2017 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.narodniklenoty.cz/styled-2/styled-11/>
2. Letecký snímek Třeboně, města ležícího pod hrází rybníka Svět. In: *VisitBohemia.cz* [online]. MCU, 2017 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.visittrebon.cz/cz/fotogalerie/15/>
3. KUBÁT, Petr. Masarykovo náměstí v Třeboni. In: *petrkubat.cz* [online]. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.petrkubat.cz/klicova-slova/masarykovo-namesti-v-treboni-313.html>
4. Třeboň náměstí a historické centrum. In: *Jiznicechy.cz* [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://www.jiznicechy.cz/turisticke-cile/983-trebon-namesti-a-historicke-centrum>
5. Schwarzenberská hrobka v Domaníně u Třeboně [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: http://www.inbudejovice.cz/13_6337_schwarzenberska-hrobka-trebon/
6. Schwarzenberská hrobka [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: http://www.inbudejovice.cz/13_6337_schwarzenberska-hrobka-trebon/
7. Děkanský kostel Panny Marie královny a sv. Jiljí. In: *Itrebon.cz* [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: http://www.itrebon.cz/vylety/dekansky-kostel-panny-marie-kralovny-a-sv-jilji_3.html
8. Třeboňská madona. In: *Itrebon.cz* [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: http://www.itrebon.cz/vylety/dekansky-kostel-panny-marie-kralovny-a-sv-jilji_3.html
9. KONEČNÝ, Kamil. Třeboňský zámek. In: *Photoextract.com* [online]. 2010 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.photoextract.com/cs/foto/231515.html>
10. Antikoncept. In: *Ego.ihned* [online]. 24. února 2017 [cit. 2018-03-29]. Dostupné z: <https://ego.ihned.cz/c1-65635770-josefina-jonasova-umeni-art-prague-veletrh>
11. Plán města Třeboň z roku 1699: Historické mapy v digitálním světě. Digitalizace mapových souborů ve Státním oblastním archivu v Třeboni. [online]. In: . Třeboň: MCU, 2013, 2013 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://oldknihovna.nkp.cz/knihovnaplus131/hrdlic.htm>
12. Ema Destinová. In: *Radio.cz* [online]. [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/vystava-v-brne-pripomina-vyroci-emy-destinove>
13. Logo města Třeboň. In: *Město Třeboň* [online]. [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.mesto-trebon.cz/cz/mestsky-urad-trebon/logo-ke-stazeni.html>

14. Znak města Třeboň. In: [Http://www.pf.jcu.cz/others/okoli/mest/trebon.htm](http://www.pf.jcu.cz/others/okoli/mest/trebon.htm): Krásy jižních Čech - Třeboň [online]. 1999, [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.pf.jcu.cz/others/okoli/mest/trebon.htm>
15. DEBELKOVÁ, Lucie. Třeboňsko. In: Photoextract.com [online]. 2010 [cit. 2018-04-19]. Dostupné z: <https://www.flickr.com/photos/-lucie-/30345131711>
16. WATZEK, Jan. Veledub u Nežárky. In: Itras [online]. 2016 [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://itras.cz/veledub-u-nezarky/galerie/19927/#foto>
17. Myšlenková mapa byla vytvořena autorem diplomové práce